

Crna Gora
Ministarstvo pravde

Program razvoja informaciono- komunikacionih tehnologija pravosuđa

2021-2023

Sadržaj

Lista skraćenica.....	3
UVOD	4
Strateški okvir.....	6
Pregovori sa Evropskom unijom.....	10
Normativni okvir.....	13
ANALIZA STANJA.....	14
Pregled realizacije Strategije informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2016-2020.....	14
Podsistemi pravosuđa	18
Podsystem Ministarstva pravde.....	24
Podsystem sudova	26
Podsystem tužilaštva.....	29
Podsystem Uprave za izvršenje krivičnih sankcija	32
Nedostatak kadrova za IKT	35
OPERATIVNI CILJEVI.....	36
FINANSIJE	39
MONITORING, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA	39
Evaluacija.....	41
AKCIONI PLAN ZA PROGRAM RAZVOJA INFORMACIONO-KOMUNIKACIONIH TEHNOLOGIJA PRAVOSUĐA ZA PERIOD 2021-2023.....	42

Lista skraćenica

EU- Evropska unija
UN- Ujedinjene nacije
EK- Evropska komisija
UNDP - Program Ujedinjenih nacija za razvoj
CEPEJ - Komitet Savjeta Evrope za efikasnost pravosuđa
UIKS – Uprava za izvršenje krivičnih sankcija
KP Dom – Kazneno-popravni dom
IKT - Informaciono-komunikacione tehnologije
IT – Informacione tehnologije
ISP – Informacioni sistem pravosuđa
PRIS – Pravosudni informacioni system
GSB - Government Service Bus
DR - Disaster Recovery
ESB - Enterprise Service Bus
BI - Business Intelligence (poslovna inteligencija)
LAN - Local Area Network (lokalna računarska mreža)
WAN – Wide Area Network (računarska mreža širokog područja)
SW – software (softver)
IBM CMS - IBM Case Manager System
DWH – Data warehouse (skladištenje podataka)
TD – Tehnička dokumentacija
UAT - User Acceptance Test
SSO - Single Sign-On
PKI - Public-Key Infrastructure
ISO - International Organization for Standardization
DMS - Document management system
IPS - Intrusion Prevention System
SKS- Samonosivi kablovski snop
SS - Sudski savjet
TS- Tužilački savjet
MJU - Ministarstvo javne uprave
ROF- (eng. Registry of Fines) – Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije
RKE- Registar kaznene evidencije
LURIS(eng.) - Aplikativni sistem koji omogućava evidenciju predmeta iz međunarodne pravne pomoći
SAPA - Standardized Software Application for the Prison Administration (Standardizovana softverska aplikacija za zatvorsku upravu)
IPA - Instrument for Pre-Accession Assistance (Instrument za pretpristupnu pomoć)
EURoL II - EU Support to the Rule of Law II(Podrška EU vladavini prava II)
VPN- Virtual private network(Virtuelna privatna mreža)
ToR- Terms of reference(Projektne zadatke)
MEST – Međunarodna oznaka za nacionalni standard Crne Gore
ISMS- Information Security Management System (Sistemi menadžmenta bezbjednošću informacija)

UVOD

U cilju izgradnje pravosudnog sistema koji omogućava lakši pristup pravdi, sistema zasnovanog na razvoju pojednostavljenih procedura u svakoj od grana prava kao i dostizanja većeg nivoa saradnje između pravosudnih i upravnih organa u različitim državama, Crna Gora je u poslednjoj deceniji predano radila na razvoju informacionih tehnologija za pravosudne organe. Korišćenje informacionih tehnologija predstavlja jedan od osnovnih uslova za uspješno i efikasno odvijanje pravosudnih funkcija. Svakodnevni tehnološki napredak otvara nove mogućnosti koje su bile nezamislive do prije samo par godina. Dostupnost informacionih usluga, mogućnost elektronske razmjene i obrade podataka, vođenje svih oblika statistike i arhive u vezi sa pravosuđem, omogućavaju unapređenje efikasnosti, uštede vremena, transparentnosti i odgovornosti pravosudnih organa, stvarajući uslove za pružanje adekvatnih usluga građanima.

Razvoj informaciono-komunikacionih tehnologija predstavlja sastavni dio procesa reforme pravosuđa, čiji fokus se nalazi na izgradnji nezavisnog, nepristrasnog i odgovornog pravosuđa, povećanja njegove efikasnosti i većeg nivoa uvezivanja u okvire evropskog pravosuđa. Primarni značaj je pružen povećanju nivoa povjerenja građana u pravosuđe, daljem unapređenju kadrovskih i tehnoloških kapaciteta svih pravosudnih organa. Razvoj i uvođenje informacionih sistema kojima se unapređuje razmjena podataka i analitičko-statistički kapaciteti pravosuđa, predstavljaju temelje cjelokupne reforme pravosudnog sistema. Značajno mjesto u okviru realizacije tih aktivnosti predstavlja izgradnja savremenog i potrebama pravosuđa upodobljenog informacionog sistema, koji mora odgovoriti svim prepoznatim potrebama, ali koji posjeduje i instrumente koji će omogućavati njegov dalji razvoj, u smislu nadogradnje postojećeg okvira i biti u skladu sa budućim potrebama korisnika.

Program razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023, predstavlja treći u nizu strateški dokument koji adresira predmetnu oblast. Njemu su prethodile Strategija informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2016-2020, kao i IKT Strategija u oblasti pravosuđa, za period 2011-2014 godina.

IKT Program je primarno posvećen razvoju i unapređenju pravosudnog informacionog sistema, kao jedinstvenog sistema sudova, državnih tužilaštava, Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i Ministarstva pravde. Izrada ovog strateškog dokumenta je povjerena Radnoj grupi za izradu Programa informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023. godine i pripremi Akcionog plana za sprovođenje Programa. Radnu grupu čine predstavnici Ministarstva pravde, Sekretarijata sudskog savjeta, Vrhovnog državnog tužilaštva i Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

Priprema javne politike i sprovođenje strateškog dokumenta je u značajnoj mjeri finansirano kroz različite donatorske programe:

- IPA 2018,
- UNDP projekat "Unapređenje efikasnosti sistema pravosuđa", finansiranog od strane Vlade Kraljevine Norveške,

- Ambasada SAD,
- Projekat EUROL II

Osnovna uloga Informatičnog sistema pravosuđa (ISP) se ogleda u potrebi automatizacije ključnih poslovnih procesa u četiri glavne cjeline u okviru pravosudnog sistema: Ministarstva pravde, sudstva, Državnog tužilaštva i UIKS. Sistem treba da obezbijedi kompletnu nezavisnost i funkcionalnost svake od navedenih cjelina, kroz uključivanje svih neophodnih podsistema za procese koji se odvijaju u okviru svake pojedinačne cjeline. ISP treba da svakoj od institucija u okviru sistema pravosuđa obezbijedi elektronski pristup podacima i automatizaciju procesa, i to isključivo u onim segmentima definisanim zakonski utvrđenim pravima, i u skladu sa nadležnostima i obavezama. Uvođenje elektronskih servisa u funkcionisanje pravosuđa će ubrzati službenu komunikaciju između pravosudnih institucija, kao i službenu komunikaciju istih prema korisnicima njihovih usluga, povećaće efikasnost rješavanja predmeta, te proizvesti finansijske uštede pravosudnim institucijama i korisnicima njihovih usluga. Obim posla osoblja zaduženog za kontakt sa strankama u sudovima će se drastično smanjiti. Svi navedeni činioci predstavljaju primarne subjekte konkretne javne politike, od čijeg doprinosa zavisi da li će u vremenskom periodu trajanja strateškog dokumenta biti ostvareni planirani rezultati.

1.1 Grafički prikaz zainteresovanih strana za predmetnu javnu politiku

Reformske aktivnosti u prethodnom četvorogodišnjem periodu bile su usmjerene primarno na razvoj i implementaciju softverskih rješenja jedinstvenog informacionog sistema, jačanje analitičko-statističkih kapaciteta pravosudnih organa i razmjene podataka sa vanjskim sistemima. Posebno je značajno ukazati na aktivnosti na realizaciji infrastrukturnih projekata u prethodnom periodu, kao i aktivnosti na uspostavljanju elektronskih servisa za pravna i fizička lica, institucije i međunarodne organizacije, jačanje postojeće informacione infrastrukture i bezbjednosti, kao i unapređenje postojeće upravljačke infrastrukture i kadrovskih kapaciteta.

Program razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija 2021-2023, kao sastavni dio procesa reforme pravosuđa, predstavlja nastavak navedenih aktivnosti za sledeći trogodišnji period, sve u cilju uspostavljanja funkcionalnog i održivog informacionog sistema pravosuđa.

Strateški okvir

Reforma pravosuđa, kao jedan od ključnih reformskih procesa koje je potrebno sprovesti i čiji sastavni dio predstavlja razvoj informacionih tehnologija pravosuđa, prepoznata je u čitavom nizu krovnih i sektorskih strateških dokumenata na nacionalnom nivou. U tom pogledu, akcenat je potrebno staviti na **Srednjoročni program rada Vlade Crne Gore 2018-2020**, gdje je u okviru **Prioriteta 2: Crna Gora - država vladavine prava i dobre uprave, istaknuta namjera daljeg rada na poboljšanju pristupa pravdi građanima/kama i pravnim subjektima**. Posebno je značajan **Cilj 11. koji se odnosi na "Stvaranje efikasne i servisno opredijeljene javne uprave koju karakteriše rast povjerenja građana"**, čiji jedan od sastavnih djelova predstavlja i uspostavljanje funkcionalnog i održivog sistema informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa. Za ostvarenje postavljenih ciljeva je potrebno uspostaviti povezani sistem između svih subjekata koji učestvuju u kreiranju uslova za funkcionisanje moderne i digitalizovane javne uprave, primarno kroz uspostavljanje visokog nivoa međusobne usklađenosti između svih krovnih i strateških dokumenata koji tretiraju pitanje e-uprave. U tom pogledu, u narednim segmentima strategije predstavljeni su vi strateški dokumenti od značaja za IKT politiku pravosuđa i predstavljena je međusobna povezanost i usklađenost između srodnih javnih politika.

Razvoj IKT u pravosuđu je usklađen sa **Pravcima razvoja Crne Gore 2018-2021**, kao jednim od krovnih strateških dokumenata, u dijelu koji se odnosi na oblast Pametnog razvoja, odnosno posebnog cilja **4.1.7. Informaciono-komunikacione tehnologije**, gdje je akcenat na unapređenje informacionog društva i stvaranje brzog i transparentnog pravosuđa, u kojem je građanin na prvom mjestu, primarno kroz:

- Unapređenje ambijenta za korišćenje informaciono-komunikacione tehnologije u svakodnevnom životu i poslovanju;
- Unapređenje elektronske identifikacije i povećanje povjerenja u elektronske transakcije;
- Unapređenje informacione bezbjednosti

Program IKT je usklađen sa svim obavezama koje proističu iz **Programa prostupanja Crne Gore EU 2020-2022**, sadržanih u okviru Poglavlja 23 „Pravosuđe i temeljna prava“, kao krovnim strateškim dokumentom u oblasti pregovora sa EU, koji se prilagođava na godišnjem nivou, u skladu sa dinamikom pregovaračkog procesa i donošenja nacionalnih zakonodavnih i strateških propisa.

Strateški dokument je usklađen i sa **Strategijom pametne specijalizacije 2019-2024**, u dijelu koji se odnosi na digitalni transformaciju javne uprave, primarno kroz izgradnju i unapređenje digitalnih usluga kako bi se povećala efikasnost i kvalitet usluga koje javna uprava pruža, jačanje učešća građana u korišćenju IKT tehnologija, sajber bezbjednost, razmjena podataka između državnih institucija kao osnova za tehnološko unapređenje pravosuđa. Navedene oblasti su od velikog značaja za dalje unapređenje i razvoj informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa. Uspostavljanje efikasnog informacionog sistema pravosuđa će u značajnoj mjeri olakšati dostavljanje dokumenata digitalnim

putem, primarno kroz povećanje interoperabilnosti između organa državne uprave. Kao jedan od primjera je svakako i ubrzanje sudskih procesa, kroz digitalno dostavljanje optužnice od strane tužilaštva, čime se u znatno jmeiri skraćuje vremenski period trajanja postupaka. Većim nivoom digitalizacije pravosuđa krajnju korist će ostvariti sami građani i privreda, kroz značajnu uštedu vremenskih perioda i finansijskih resursa.

Razvoj informaciono-komunikacionih tehnologija je prepoznat u okviru **Strategije reforme pravosuđa 2019-2022**, kao krovnog strateškog dokumenta u cjelokupnoj oblasti reforme pravosuđa. Strategijom je u okviru oblasti **3.2: Jačanje efikasnosti pravosuđa**, kao jedan od osnovnih stubova unapređenja efikasnosti pravosudnog sistema, prepoznata potreba za razvojem i unapređenjem informacionog sistema pravosuđa, pri čemu primarni značaj pripada Programu razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023, gdje je ukazano na najznačajnija dostignuća i buduće planove razvoja konkretne oblasti. Strategijom Reforme pravosuđa 2019-2022 se stavlja akcenat na dalju potrebu razvoja informacionog sistema pravosuđa, sa posebnim osvrtom na:

- izradu novog portala pravosuđa,
- izradu sistema za elektronsku arhivu,
- uvođenje ISO 27001 standarda bezbjednosti podataka,
- unapređenje novog informacionog sistema Državnog tužilaštva.
- činjenicu da je 2018. godine, započeto sa izradom novog informacionog sistema za upravljanje predmetima u sudovima. Cilj ove aktivnosti ide u korak sa strateškim ciljevima definisanim u prethodno važećoj Strategiji reforme pravosuđa 2014-2018, čije osnovne prioritete preuzima strateški dokument za reformu pravosuđa.

IKT Program je usklađen i sa **Strategijom razvoja informacionog društva Crne Gore 2016-2020**, čiji se osnovni prioriteti djelovanja ogledaju u uspostavljanju pravnog, organizacionog i tehničkog okvira za razvoj informacionog društva Crne Gore, gdje je primarni akcenat stavljen na tri komponente:

- Infrastrukturu
- Informacionu bezbjednost
- E-ekonomiju koja obuhvata e-poslovanje, e-obrazovanje, e-zdravstvo, e-uključivanje, e-upravu i istraživanje, inovacije i razvoj u oblasti IKT-a,

U narednom periodu će poseban značaj biti pružen postizanju većeg nivoa uvezivanja između informacionih sistema pravosuđa i državne uprave, primarno kroz saradnju koja će biti ostvarena sa Ministarstvom javne uprave i Ministarstvom unutrašnjih poslova, u dijelu:

- Uspostavljanja sistema razmjene podataka preko Government Service Bus-a (GSB). GSB je sistem koji je trenutno u produkciji u CG, on ima funkciju omogućavanja lakšeg uvida u sve podatke koje je moguće razmjenjivati između institucija, digitalizovan process zahtijevanja pristupa tim podacima i davanja odobrenja da se ti podaci koriste.
- Korišćenje digitalnih sertifikata za autentifikaciju i kvalifikovani elektronski potpis sa novih ličnih karata treće generacije. U tom cilju biće ostvarena saradnja sa Ministarstvom unutrašnjih poslova kroz korišćenje autentifikacije MUP-a (nove licne karte), koji će omogućivati pristup sudskom informacionom sistemu. Na taj način će biti omogućen uvid u sudske predmete za sve učesnike

koji se autentifikuju na ovaj način, pri čemu će značajan novitet biti i mogućnost prilaganja digitalno potpisanih dokumenata.

- Povezivanja sa sistemom za elektronsku naplatu
- Povezivanja sa nacionalnim Sistemom za identifikaciju i autentifikaciju.

Posebno je značajno ukazati na čitav niz e-usluga koje Ministarstvo pravde pruža u okviru portal eUprave, čime se ukazuje na visok nivo ostvarenje saradnje i uvezanosti između Informativnog Sistema Praveduša i procesa digitalizacije javne uprave kojim rukovodi Ministarstvo javne uprave. Radi se primarno o sledećim uslugama koje se nalaze na portalu eUprave:

BR.	NAZIV USLUGE KOJU PRUŽA INSTSITUCIJA	USLUGA NAMIJENJENA FIZIČKIM LICIMA	USLUGA NAMIJENJENA PRAVNIM LICIMA	OPIS	DA LI VEĆ POSTOJI ELEKTRONSKA VERZIJA USLUGE
1.	Prijava za polaganje drugog stručnog ispita (sa visokom i višom stručnom spremom) u oblasti obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica	DA			DA
2.	Prijava za polaganje drugog stručnog ispita (sa srednjom stručnom spremom) u oblasti obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica	DA			DA
3.	Zahtjev za prepis uvjerenja o položenom stručnom ispitu	DA			DA
4.	Zahtjev za nadovjeru dokumenata	DA			Informativna
5.	Zahtjev za ovjeru pečatom APOSTILLE				Informativna
6.	Zahtjev za polaganje stručnog ispita za stečajnog upravnika	DA			DA
7.	Prijava za polaganje ispita za pripravnike u sudovima i državnom tužilaštvu	DA			DA
8.	Zahtjev za prijavu kandidata za listu ispitivača za obrazovanje Komisije za polaganje ispita za pripravnike za 2017. godinu	DA			Informativna
9.	Zahtjev za polaganje pravosudnog ispita	DA			DA
10.	Zahtjev za postavljenje za tumača	DA			Informativna
11.	Prijava na poziv za postavljenje za sudskog vještaka	DA			Informativna
12.	Prijava za polaganje ispita za javnog izvršitelja	DA			Informativna
13.	Zahtjev za polaganje notarskog ispita	DA			DA
14.	Zahtjev za dostavljanje podataka iz kaznene evidencije za pravna lica		DA		DA
15.	Zahtjev za slobodan pristup informacijama u nadležnosti Ministarstva pravde	DA	DA		DA

16.	Zahtjev za dostavljanje podataka iz kaznene evidencije za fizička lica	DA	DA
17.	Zahtjev za dostavljanje podataka iz prekršajne evidencije za pravna lica	DA	DA
18.	Zahtjev za dostavljanje podataka iz prekršajne evidencije za fizička lica	DA	DA
19.	Zahtjev za izdavanje licence za posrednika	DA	DA
20.	Zahtjev za izdavanje licence za rad lica za podršku djetetu u postupcima u vezi sa porodičnim odnosima	DA	DA
21.	Zahtjev za produženje licence za rad lica za podršku djetetu u postupcima u vezi sa porodičnim odnosima	DA	DA
22.	Zahtjev za prestanak licence za rad lica za podršku djetetu u postupcima u vezi sa porodičnim odnosima	DA	DA
23.	Zahtjev za produženje licence za rad posrednika	DA	DA
24.	Zahtjev za prestanak licence za rad posrednika	DA	DA
25.	Zahtjev za otvaranje/ ukidanje/ izmjenu korisničkog naloga na informacionom sistemu: Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije	DA	DA
26.	Obrazac inicijative za vršenje nadzora nad radom notara, predstavke ili pritužbe - FIZIČKA LICA	DA	DA
27.	Obrazac inicijative za vršenje nadzora nad radom javnog izvršitelja, predstavke ili pritužbe - FIZIČKA LICA	DA	DA
28.	Obrazac inicijative za vršenje nadzora nad radom notara, predstavke ili pritužbe - PRAVNA LICA	DA	DA
29.	Obrazac inicijative za vršenje nadzora nad radom javnog izvršitelja, predstavke ili pritužbe - PRAVNA LICA	DA	DA
30.	Zahtjev za otvaranje naloga za pristup Registru novčanih kazni i prekršajne evidencije		DA
31.	Zahtjev za dodjelu identifikacionih brojeva prekršajnih naloga u Registru novčanih kazni i prekršajne evidencije za PRAVNO LICE	DA	DA
32.	Prijava za imenovanje NOTARA	DA	DA

33.	Zahtjev za dodjelu identifikacionih brojeva prekršajnih naloga za FIZIČKO LICE	DA	DA
-----	--	----	----

Na međunarodnom nivou, potrebno je istaći **UN Agendu za održivi razvoj do 2030.**, koja se primarno odnosi na iskorjenjivanje siromaštva i usmjeravanje svijeta ka održivom inkluzivnom razvoju i koja sadrži 17 ciljeva održivog razvoja na globalnom nivou, gdje je oblast razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija prepoznata u okviru Cilja 9 "**Industrija, inovacije i infrastruktura**", gdje je kao jedan od ciljnih rezultata predviđeno:

"Značajno povećati pristup informacionim i komunikacionim tehnologijama i uložiti napore da se obezbijedi univerzalni i jeftin pristup internetu u najnerazvijenijim zemljama do 2020."

Pored toga, u okviru cilja 16 "**Mir, pravda i snažne institucije**", kao jedan od ciljenih rezultata je postavljen:

"Razvijanje djelotvornih, odgovornih i transparentnih institucija na svim nivoima".

Crna Gora predano radi na ispunjavanju postavljenih ciljeva i preuzetih međunarodnih obaveza, čiji integralni dio čini razvoj informacionih tehnologija pravosuđa.

Pregovori sa Evropskom unijom

Informacioni sistem pravosuđa prepoznat je kao sistem od posebnog značaja za crnogorsko društvo i napredak Crne Gore na putu ka evropskim integracijama, pri čemu oblast informaciono-komunikacionih tehnologija predstavlja sastavni dio **Poglavlja 23 "Pravosuđe i temeljna prava"**.

Na nivou EU, primarni značaj u oblasti informacionih tehnologija pravosuđa je pružen pravosudnom povezivanju na tehničko-tehnološkom nivou, čime se omogućava pristup i razmjena informacija između pojedinih nacionalnih sistema, odnosno direktan pristup građanima i kompanijama EU iz jedne države pravosudnim organima druge države. Ova značajna inicijativa (**e-Justice Portal**) postavlja velike tehnološke, finansijske i organizacione zahtjeve svim zemljama-učesnicama u projektu. Ta vrsta novog, integralnog pristupa treba da dovede evropsko pravosuđe do potpuno novih rješenja i procesa, te stoga države - kandidati moraju sa pažnjom i aktivno pratiti ovaj trend.

Pored toga, značajno je navesti i **Digitalnu strategiju Evropske komisije**, koja je donesena 2018. godine, i koja postavlja viziju uspostavljanja transformisanog i digitalizovanog sistema uprave, koji je zasnovan na principima razvoja digitalnih rješenja u cilju efektivnog i koherentnog korišćenja podataka na nivou EU. Digitalna strategija je zasnovana na sledećim principima, koji su direktno povezani sa izgradnjom pravosudnog sistema koji sadrži sve elemente digitalizovanog alata, prilagođenog potrebama građana, i to:

- Tehnologije namijenjene ljudima
- Pravične i kompetitivne digitalne ekonomije
- Otvorenog, demokratskog i održivog digitalnog društva

Navedeni principi su dodatno razrađeni kroz **Digitalnu agendu Zapadnog Balkana iz 2018. godine**, gdje je poseban akcenat stavljen na:

- Investiranje u mrežnu povezanost
- Unapređenje povjerenja u sajber-bezbjednost i digitalizaciju industrije
- Jačanje digitalne ekonomije i društva
- Ulaganje u naučna istraživanja i inovacije

U pogledu pregovora Crne Gore za pristupanje EU, oblast razvoja informacionih tehnologija je prepoznata u okviru tri segmenta:

- Izvještaj EK za 2019. godinu
- Privremena mjerila za Poglavlje 23
- Akcioni plan za Poglavlje 23

Značajno je ukazati na Izvještaj Evropske komisije (EK) za 2019. godinu, koji u okviru **Poglavlja 23** tretira oblast informaciono-komunikacionih tehnologija u pravosuđu. Izvještajem se konstatuje da uputstva za prikupljanje statističkih podataka Komiteta Savjeta Evrope za efikasnost pravosuđa (CEPEJ), nisu u potpunosti implementirana. Primarni problemi su evidentirani u pogledu nedostupnosti podataka o ukupnom trajanju sudskih postupaka, činjenici da statistički podaci o učincima pravosudnog sistema nisu sistematski analizirani. Crna Gora, kao zemlja članica Savjeta Evrope, participira u brojnim komitetima, u kojima Ministarstvo pravde, Vrhovni sud Crne Gore i Vrhovno državno tužilaštvo imaju svoje predstavnike. Jedan od njih je i CEPEJ, koji je posebno važan budući da zahtijeva izradu izvještaja koji se temelje na podacima iz pravosudnog informacionog sistema. Obaveznost praćenja bilansa rezultata u oblasti pravosuđa, borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, samo su dio zahtjeva u procesu integracije Crne Gore u Evropsku uniju.

Izvještajem EK je posebno ukazano da pravosudni informacioni sistem (PRIS) i dalje nije u potpunosti funkcionalan, pri čemu se posebno ističu nedostaci u primjeni PRIS-a u okviru sudova za prekršaje. Takođe, konstatovano je da je prethodno važećim strateškim dokumentom za IKT predviđena zamjena PRIS-a sa novim IT sistemom, međutim, problemi u finansiranju su odložili primjenu predviđenog rješenja. Kao značajan iskorak je istaknuto formiranje Direktorata za IKT i zaštitu podataka u okviru Ministarstva pravde, koji aktivno radi na iznalaženju alternativnih rješenja do trenutka kada novi informacioni sistem postane operativan.

Nedostaci prepoznati Izvještajem EK su adresirani u okviru Akcionog plana za poglavlje 23, gdje je zastupljen niz preporuka i aktivnosti koje se odnose na razvoj pravosudnog informacionog sistema. Određeni broj preporuka je realizovan u prethodnom periodu, dok na realizaciji preostalog broja preporuka Crna Gora predano radi, sa akcentom na:

1.2.1. Preporuka: Poboljšati sistem nasumične dodjele predmeta, moguće takođe kroz modernizovanje sudske mreže

Aktivnost 1.2.1.1: Uspostaviti u svim sudovima slučajnu dodjelu predmeta u okviru PRIS-a u skladu sa važećim propisima- **Aktivnost je realizovana**

Aktivnost 1.2.1.2: U osnovnim sudovima sa tri sudije godišnjim rasporedom poslova omogućiti slučajnu dodjelu predmeta u okviru PRIS-a

1.4.1. Preporuka: Obezbjediti pouzdanu i dosljednu pravosudnu statistiku i uvesti sistem praćenja dužine trajanja postupaka.

1.4.1.1: Uspostavljanje pouzdane i konzistentne sudske statistike prema CEPEJ smjernicama o sudskoj statistici

U prethodnom periodu u sudovima su izgrađeni kapaciteti za statističko praćenje dužine trajanja sudskih postupaka kroz godinu inicijanog akta i povezane predmete. Uzimajući u obzir da se sudovi za prekršaje ne nalaze u informacionom sistemu, prikupljanje statističkih podataka se vrši manuelnim putem, odnosno još uvijek nije uspostavljen jedinstveni statistički sistem za sudove za prekršaje i ostale sudove.

2.2.5. Preporuka: Unaprijediti jednoobrazne statističke podatke o korupciji.

2.2.5.1: Izvršiti analizu mogućnosti primjene postojećeg pravosudnog informacionog sistema (PRIS) u odnosu na statističko praćenje krivičnih djela sa elementima korupcije od podnošenja krivične prijave do donošenja pravosnažne presude

2.2.5.2: U okviru PRIS-a obezbjediti mogućnost uspostavljanja jednoobraznih statističkih podataka za praćenje krivičnih djela sa elementima korupcije.

Pored navedenog, oblast informaciono-komunikacionih tehnologija je zastupljena u okviru **Privremenih mjerila za Poglavlje 23**, gdje je akcenat stavljen na potrebu jačanja nepristrasnosti i nezavisnosti pravosuđa, kroz unapređenje sistema slučajne dodjele predmeta u svim sudovima sa tri ili više sudija koristeći PRIS aplikaciju i obezbeđuje da planirana analiza racionalizacije sudske sistema potvrđuje obavezu uspostavljanja minimalnog broja sudija po sudu koji omogućava efektivnu slučajnu dodjelu predmeta. Postojeće stanje ukazuje da jedino u sudovima za prekršaje ne postoji implementiran informacioni sistem, što ima za posljedicu da se raspodjela sudskih predmeta vrši manuelnim sistemom. U ostalim sudovima koji koriste PRIS algoritam za dodjelu predmeta se koristi već duže od sedam godina. Sudovi koji imaju 3 ili više sudija su u obavezi da predmete iz jednog upisnika dijele barem dvoje sudija, kako bi se obezbijedio princip slučajnosti. Posebno je naglašena potreba za razvojem valjanog statističkog kapaciteta, u cilju omogućavanja da se kroz PRIS prati obim posla i učinak sudija i sudova, mjeri, između ostalog, i prosječno trajanje sudskih postupaka po vrsti slučaja, upliv slučajeva, broj neriješenih slučajeva, stopa povrata, trajanje i troškove izvršnih postupaka. Crna Gora analizira ovu statistiku u cilju identifikacije zaostalih predmeta, prekoračenja rokova za pripremu odluka, zastoja u postupku kao i ljudske i finansijske resurse uključene u rješavanje posebne vrste slučaja. Crna Gora aktivno koristi ove podatke kao sredstvo upravljanja i preuzima odgovarajuće mjere kada je potrebno.

Normativni okvir

IKT Strategijom u oblasti pravosuđa, za period 2011-2014 godina, su postavljene osnove za razvoj informacione tehnologije, i u navedenom periodu je donijet čitav niz zakona u različitim oblastima pravosuđa, čije su određene odredbe usklađene sa reformama informacionog sistema pravosuđa. Radi se o sledećim pravnim aktima:

- Zakonik o krivičnom postupku,
- Zakon o prekršajima,
- Zakon o Državnom tužilaštvu,
- Zakon o Specijalnom državnom tužilaštvu,
- Zakon o sudovima,
- Zakon o Sudskom savjetu i sudijama,
- Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima,
- Zakon o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti.

U oblasti informacionog društva zaokružen je pravni okvir koji omogućava punu primjenu informacionih tehnologija u oblasti pravosuđa. U periodu prije donošenja IKT strategije za period 2016-2020, doneseni su i u potpunosti usklađeni s pravnom tekovinom Evropske unije:

- Zakon o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu,
- Zakon o elektronskoj trgovini,
- Zakon o elektronskom dokumentu,
- Zakon o informacionoj bezbjednosti,
- Zakon o elektronskoj upravi.

U prethodnom periodu inicirane su izmjene Zakona o državnom arhivu sa Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu. Nakon donošenja Zakona o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu ("Službeni list CG", br. 31/17 i 72/19) koji je stupio na snagu 03. januara 2020. godine, od kada se i primjenjuje, koji je usaglašen sa:

- Regulativom Evropskog Parlamenta i Savjeta (EU) br. 910/2014 od 23. jula 2014. godine, o elektronskoj identifikaciji i uslugama povjerenja u elektronske transakcije na unutrašnjem tržištu i prestanku važenja Direktive 1999/93/EZ (eIDAS),

Ministarstvo javne uprave je u IV kvartalu 2020. godine planiralo da dodatno uredi upotrebu i promet elektronskog dokumenta kroz izmjene i dopune Zakona o elektronskom dokumentu ("Službeni list CG", br.5/08 i 40/11).

Elektronsko arhiviranje dokumenata nije usluga koja je Zakonom o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu definisana kao elektronska usluga povjerenja, ali čuvanje elektronskog potpisa, elektronskog pečata ili certifikata koji se odnose na njih, na direktan način se povezuje sa uslugom

elektronskog arhiviranja. Predmet izmjena i dopuna Zakona o elektronskom dokumentu svakako će biti dopuna ovog zakona u dijelu digitalizacije dokumentacije. Trenutno, situacija je takva da se sve čuva u inicijalnom papirnom obliku. Postupkom digitalizacije omogućit će se konvertovanje iz papirnog oblika u elektronski. Kako bi se na kvalitetan način izvršile pomenute izmjene i dopune ovog zakona i tekst Zakona bio što kvalitetniji i primjenjiviji, Ministarstvo javne uprave će uspostaviti saradnju sa ostalim organima državne uprave i sprovesti javnu raspravu u pripremi ovog zakona.

Važno je ukazati da je u prethodnom periodu usvojen i interni Pravilnik o korištenju i razvoju podsistema ISP-a za Ministarstvo pravde, u toku je procedura za usvajanje ostalih Pravilnika o korištenju i razvoju ISP-a za podsisteme UIKS-a, tužilaštva i sudova.

Dalje, u proceduri je usvajanje krovnog dokumenta „Politika informacione bezbjednosti informacionog sistema pravosuđa“ sa pratećim dokumentima koji proističu iz implementacije standarda MEST ISO/IEC 27001: 2014 , a to je projekat koji je započet u pravosuđu 2018. godine, kao jedna od mjera u okviru realizacije Akcionog plana za 2019. godinu.

ANALIZA STANJA

Pregled realizacije Strategije informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2016-2020

Strategija informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa je donesena 2016. godine, u cilju daljeg razvoja modernog i potrebama korisnika prilagođenog, jedinstvenog informacionog sistema pravosuđa Crne Gore. Navedeni sistem predstavlja instrument u službi jačanja administrativnih kapaciteta pravosuđa, povećanja njegove efikasnosti, efikasnijeg pružanja podataka i usluga institucijama i građanima, efikasnije saradnje sa drugim pravosudnim sistemima, institucijama Evropske unije, njenih članica i međunarodnim organizacijama. Međutim, prilikom realizacije značajnog broja mjera/aktivnosti čiji su rokovi realizacije bili definisani inicijalnim dokumentom u 2016. i 2017. godini, nisu dobijena adekvatna budžetska sredstva, dok se na donatorsku podršku čekalo. To je za posljedicu imalo da veliki broj aktivnosti nije bio realizovan u rokovima koji su za to predviđeni, odnosno, došlo je do pomjeranja rokova realizacije za veliki broj mjera/aktivnosti za 2018. i 2019. godinu. U narednom periodu, zahvaljujući intenziviranoj saradnji sa donatorima i apliciranjem kroz različite donatorske programe, obezbijedena su nedostajuća finansijska sredstva za realizaciju već dospelih aktivnosti. U tom pogledu, pristupilo se reviziji akcionog plana, te je 01. avgusta 2019. godine, Vlada donijela revidirani Akcioni plan za sprovođenje Strategije informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa za period 2016-2020. s Aneksom budžeta za implementaciju mjera iz Akcionog plana. Revidiranim akcionim planom utvrđene su mjere, nadležni organi, rokovi, indikatori uspjeha i izvori finansiranja potrebni za implementaciju strateških smjernica definisanih Strategijom.

Prethodnim strateškim dokumentom postavljeno je sedam strateških ciljeva razvoja javne politike, i to:

- Razvoj i implementacija softverskih rješenja jedinstvenog informacionog sistema;
- ISP u službi jačanja analitičko statističkih kapaciteta pravosuđa Crne Gore;
- Razmjena podataka između ISP-a i vanjskih sistema;

- Uspostavljanje elektronskih servisa za građane, pravna lica, institucije i međunarodne organizacije;
- IKT infrastruktura;
- Bezbjednost ISP-a
- Upravljačka struktura i ljudski resursi.

Za realizaciju definisanih aktivnosti u okviru navedenih ciljeva, za 2020. godinu obezbijedena su sredstva iz budžeta u iznosu od 372.800,00 €.

U prethodnom periodu za realizaciju ciljeva strategije za 2018.godinu, iz budžeta je opredijeljeno 1.596.001,00 €, dok je za 2019.godinu iz budžeta izdvojeno 1.449.822,00 €. U skladu sa navedenim, ukupna dobijena sredstva iz budžeta iznose 3.418.623,00 €

Ministarstvo pravde je kroz program IPA 2018 za 2020. godinu, obezbijedilo sredstva u iznosu od 2.327.840,00 €, i to za sledeće komponente:

- Razvoj i implementacija softverskih rješenja ISP-a : 1.070.240,00 €
- IKT infrastruktura: 355.600,00 €
- Bezbjednost ISP-a: 850.000,00 €
- Jačanje ljudskih resursa: 152.000,00 €

U sledećoj tabeli prikazane su IKT aktivnosti u okviru IPA 2018:

Br.	IPA 2018 KOMPONENTA	Budžet
1	Razvoj i implementacija softverskih rješenja jedinstvenog Informacionog sistema pravosuđa (ISP)	1.070.240
	<ul style="list-style-type: none"> • ePodnesak (Electronic-filing sistem) za ISP – 220.240 € (Certificate Authorities-CA za sistem, razvoj, bezbjednost sistema, održavanje na period od 3 godine) • Implementacija sistema i obuka korisnika za ISP – 200.000€ • Informacioni sistem Sudske prakse za Vrhovni sud – 225.000€ (razvoj, bezbjednost sistema, održavanje na period od 3 godine) • Software za Disaster Recovery (DR) lokaciju sa duplim licencama za sistemski software za DR - 100.000€ • Sistem za notifikacije / email i SMS – 100.000 € (hardware, licence i software) • Sistem za pravosudne registre - 225.000 € (razvoj softvera, procedure, konsalting, obuke , bezbjednost, održavanje) 	
2	IKT infrastruktura	355.600

	<ul style="list-style-type: none"> Nabavka i instalacija potrebne opreme u svrhu nadogradnje serverske, storage i mrežne infrastrukture u Data centru i DR lokaciji -255.600,00€ Nadogradnja lokalnih mreža u institucijama (LAN) - 100.000,00€ 	
3	Bezbjednost ISP-a	780.000
	<ul style="list-style-type: none"> Sistem za prevenciju gubljenja podataka – 250.000€; Mjere fizičke, informatičke i presonalne bezbjednosti – 130.000€; Log management sistem – 100.000€; Nabavka opreme i implementacija Disaster Recovery lokacije za potrebe ISP-a –Mrežni i bezbjedonosni segment - 200.000€; Podrška implementaciji međunarodnog standarda za upravljanje bezbjednošću informacija (MEST ISO/IEC 27001) -100.000€. 	
4	Jačanje ljudskih resursa	122.000
	<ul style="list-style-type: none"> Jačanje kapaciteta postojećih IKT odjeljenja u pravosuđu Crne Gore – 70.000 € Permanentna, standardizovana i adekvatna IKT edukacija – 52.000 € 	
UKUPNO:		2.327.840,00 €

Pored navedenih sredstava, sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) i Vlade Crne Gore potpisan je Sporazum o zajedničkom finansiranju projekta "Unapređenje efikasnosti pravosuđa" koji se realizuje zahvaljujući sredstvima iz budžeta i donatorskim sredstvima Vlade Kraljevine Norveške. Ukupna vrijednost projekta je 1.826.515,00 €, od čega kofinansiranje iz budžeta iznosi 1.041.139,00 €, dok je učešće donatora 785.376,00 €. Implementator projekta je kancelarija UNDP-a u Podgorici. Glavni ciljevi projekta su realizacija ključnih mjera/aktivnosti iz Akcionog plana Strategije:

1. Podsystem za sudove
2. Elektronska razmjena podataka između sudova i drugih institucija pravosuđa – Enterprise Service Bus (ESB) platforma
3. Sistem poslovne inteligencije (Business Intelligence- BI sistem) - Analitički i statistički kapaciteti pravosuđa, u smislu generisanja punih i pouzdanih izvještaja, u skladu sa preporukama CEPEJ smjernica.
4. Podsystem za UIKS (Uprava za izvršenje krivičnih sankcija)

Projektne aktivnosti u vezi nabavke podsystema za sudove i elektronsku razmjenu podataka su realizovane u junu 2019. godine. Očekivanje je da će razvoj ovih sistema biti završen u drugom kvartalu 2021. godine kada će se krenuti sa implementacijom. Projektom je predviđen i razvoj i implementacija softverskog rješenja za podsystem jedinstvenog ISP-a za UIKS, koji treba biti izrađen u skladu sa evropskim preporukama i smjernicama. U tom pravcu, Ministarstvo pravde Crne Gore i Ministarstvo pravde Republike Srbije, potpisali su 05.novembra 2019. godine „Protokol o ustupanju source koda u cilju uspostavljanja informacionog sistema UIKS Crna Gora“. Važno je ukazati da se trenutno sporovodi faza kastomizacije i implementacije podsystema za UIKS. Očekivanje je da će ovaj proces biti završen

do kraja 2020. godine, pa će sistem ući u produkciju u drugom kvartalu 2021. godine.

U pogledu unapređenja kadrovskih kapaciteta, u okviru UNDP projekta su angažovana dva IKT konsultanta na jačanju institucionalnih kapaciteta Ministarstva pravde, radi implementacije informacionog sistema pravosuđa. Postojeći broj službenika nije dovoljan za vršenje postavljenih nadležnosti, međutim, iz razloga nedovoljnih budžetskih sredstava, kao i nedovoljnog interesovanja kvalitetnog IKT kadra za zapošljavanjem u državnim instiucijama, nije trenutno moguće dalje jačanje kadrovskih kapaciteta.

Planirano je da jezgro budućeg ISP sistema bude smješteno u Data centru Vrhovnog suda, tako da je u 2019. godini realizovana nabavka i instalacija potrebne opreme u svrhu nadogradnje serverske, storage i mrežne infrastrukture u data centru, kao i nabavka i isporuka licenci za virtuelizaciju, u iznosu od 500.000,00 €. Takođe, obezbijeden je storage sistem većeg kapaciteta u okviru nabavke usluge razvoja softverskog modula za elektronsko arhiviranje, čime su prošireni resursi sistema za skladištenje i arhiviranje podataka.

U prethodnom periodu je urađena optička WAN infrastruktura kojom su povezane sve sudske institucije na teritoriji Podgorice u optički prsten (brzina 1 Gbps), međutim lokacije u sjevernoj i primorskoj regiji imaju nestabilne WAN linkove, sa nedovoljnim propusnim opsegom. Planirano je da do kraja 2020. godine, zahvaljujući obezbijeđenim sredstvima od strane ambasade SAD, bude realizovana cjelokupna optička WAN infrastruktura. Takođe, sudovi za prekršaje, kao i dobar dio ostalih institucija u ovom trenutku ne posjeduju adekvatnu LAN infrastrukturu i kvalitetne tehničke uslove za implementaciju ISP-a. Korišćenjem mogućnosti iz navedenog projketa biće stvoreni uslovi za instalaciju optičke infrastrukture za sve pravosudne institucije, primarno sudove i tužilaštva.

Kroz projekat EURoL II je nabavljena računarska oprema u vrijednosti od 250.000,00 € za sudove, Ministarstvo pravde i UIKS. U planskom periodu izvršena je i instalacija potrebnih računara i računarske opreme, zahvaljujući sredstvima iz budžeta u vrijednosti od 220.720,00 €. Nadalje, iz redovnih tekućih sredstava budžeta Direktorata za IKT, kao i IKT službi/odjeljenja drugih instucija, redovno se vrši obnavljanje računarske opreme u zavisnosti od odobrenih sredstava. Pored toga, izvršena je i instalacija videokonferencijskog sistema uključujući obuku osoblja i promociju sistema, gdje je u I fazi izvršena instalacija opreme, dok je u II fazi planirana nabavka dodatne opreme, edukacija korisnika pravosuđa i promovisanje samog sistema.

Među prvima u regionu Crna Gora je započela projekat „Implementacija informacione bezbjednosti u informacioni sistem pravosuđa Crne Gore prema međunarodnom i nacionalnom standardu MEST ISO/IEC 27001:2014. Izvršena je analiza trenutnog stanja bezbjednosti informacija u postojećim informacionim sistemima, kao i identifikacija, evaluacija i klasifikacija rizika za bezbjednost informacija. Takođe, izrađen je plan tretiranja rizika koji sadrži listu kontrola, odnosno organizacionih i tehničkih mjera koje treba preduzeti za ublažavanje, odnosno eliminisanje svakog identifikovanog rizika. Kreirana je „Politika informacione bezbjednosti informacionog sistema pravosuđa“, koja u narednom periodu treba biti usvojena od strane nadležne institucije. Urađena je i Analiza uticaja na poslovanje, koja sadrži neophodne procedure na osnovu postojećih poslovnih procesa, IT infrastrukture i bezbjedonosne politike, kao i plan za nastavak poslovanja.

U sklopu projekta službenici pravosuđa su stekli odgovarajuće certifikate iz oblasti primjene ovog standarda, tipa: vodeći implementator, interni auditor, Risk menadžer, GDPR - Certified data protection officer. U cilju povećanja transparentnosti i uvođenja elektronskih servisa (e-servisa) završen je razvoj novog web portala pravosuđa sa migracijom postojećih podataka.

Izvršeno je usklađivanje liste kategorija registraturskog materijala sa rokovima čuvanja, na nivou pravosudnih institucija, kako bi se procesom skeniranja dobio unificirani arhivski digitalni materijal. U cilju usklađivanja pravnog okvira potrebnog za elektronsko arhiviranje i digitalizaciju arhiva u pravosudnim institucijama, u narednom periodu će biti izvršene izmjene i usklađivanje Zakona o državnom arhivu, sa Zakonom o digitalnom potpisu i Zakonom o digitalnom dokumentu, koji tretiraju ovaj segment. Nakon toga je urađena i usvojena Metodologija digitalizacije arhiva u pravosudnim institucijama, čime se u velikoj mjeri olakšava postupak arhiviranja i čuvanja predmeta po njihovom završetku, te se dobija digitalizovan i arhiviran potpun elektronski spis predmeta.

Iz razloga kompleksnosti, za jedan dio nerealizovanih mjera, koje se odnose na izmjene i upodobljavanje zakonske regulative, koja treba da prati proces implementacije novog ISP-a pravosuđa, dobijena je EURoL II podrška stručnog lica, koje zajedno sa članovima Radne grupe radi na njihovoj realizaciji. Uz podršku eksperta, Radni tim sastavljen od članova svih pravosudnih institucija pripremio je Nacrte četiri Pravilnika o korišćenju i razvoju podsistema Informacionog sistema pravosuđa, koji će biti predmet usvajanja od strane nadležnih organa u 2020. godini.

U toku 2019. godine nije izvršeno definisanje prioriternih mjera i izrada tehničke dokumentacije i specifikacije potrebne opreme i softverskih licenci za implementaciju mjera fizičke, informatičke i personalne bezbjednosti, iz razloga jer nije usvojena potrebna Politika informacione bezbjednosti informacionog sistema pravosuđa. Međutim, u toku 2020. godine definisane su sve prioritne mjere za čiju realizaciju su obezbijedena sredstva iz IPA fondova i očekuje se da će sve mjere biti realizovane u roku koji je za to predviđen.

Podsistemi pravosuđa

Informacioni sistem pravosuđa (ISP) predstavlja jedinstveni informacioni sistem čija osnovna uloga se ogleda u unapređenju poslovnih procesa ključnih jedinica pravosuđa. Razvojem ISP-a se teži integraciji informacionih sistema svake pojedinačne organizacione jedinice, na način da se ispoštuju sve zakonske procedure i propisi kojima se definišu djelatnosti, nadležnosti i odgovornosti Ministarstva pravde, sudova, Državnog tužilaštva i Uprave za izvršenje krivičnih sankcija (UIKS). Jedinstveni informacioni sistem pravosuđa je idejno zamišljen kao moderni informacioni sistem sa četiri osnovna podsistema:

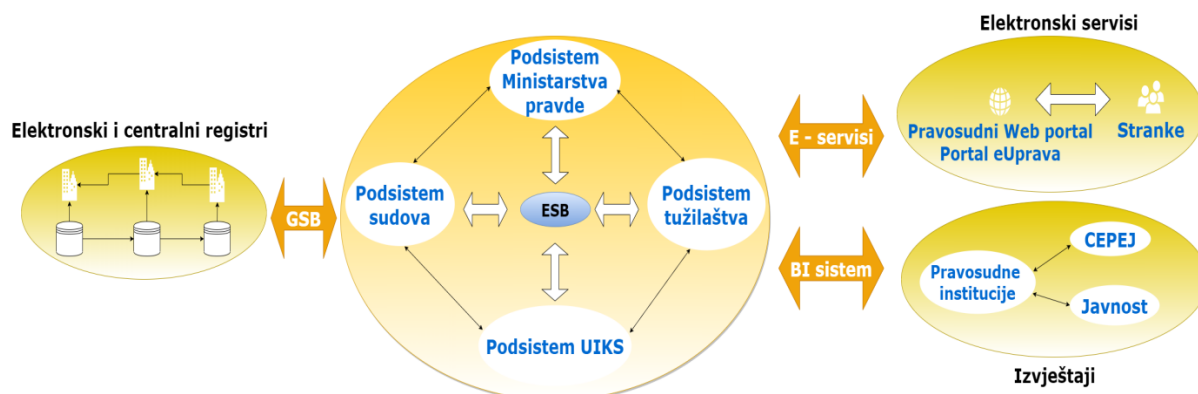
- podsistem Ministarstva pravde,
- podsistem sudova,
- podsistem Državnog tužilaštva
- podsistem UIKS-a.

Primarni značaj ISP-a je na obezbjeđenju interoperabilnosti između navedena četiri podsistema na

način koji ne ugrožava principe nezavisnosti različitih grana vlasti. ISP teži izgradnji centralizovanog i efikasnog sistema organizacije podataka, odnosno sistema bez suvišnih i ponavljanih podataka, te sistema koji definiše standarde unosa podataka, generisanje izvještaja i evidencija, te transparentnu strukturu procesa i tokova podataka u okviru, i između, institucija koja bi omogućila dalje nadogradnje i unapređenja pravosudnog sistema. Potrebno je uspostaviti funkcionalni jedinstveni informacioni sistem kojim se postiže ušteda vremenskih resursa, kojim se obezbjeđuju potrebni finansijski resursi, odnosno sistem za čiju primjenu su zaposleni i obučeni potrebni kadrovski resursi. Dalje, ISP teži dostizanju što većeg nivoa automatizacije procedura i smanjenju uticaja ljudskih faktora na efikasnost, primjenu koncepta "Pravosuđe bez papira" i elektronskoj razmjeni podataka i dokumenata između pravosudnih institucija i drugih državnih i međunarodnih institucija. Osim automatizacije i optimizacije procesa, želja je da se dobije i bolji kvalitet podataka, jer se izbjegava višestruki ručni unos istih podataka kroz razne sisteme. Ovaj pristup je u skladu sa "once and only" principom: podaci treba da budu uneseni samo jednom i samo na jednom mjestu, nadalje kroz razmjenu podataka ostali sistemi treba da ih upotrebljavaju bez ponovnog unosa. Ovaj princip je usvojen kao zvanična preporuka Evropske Komisije koju treba implementirati kroz razvoj državnih informacionih sistema. Zbog toga je definisan niz funkcionalnosti koje treba automatizovati kroz razmjenu podataka između podistema ISP-a, kao i između ISP-a i drugih registara:

1. Povezivanje sa registrima Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije
 - 1.1. Centralni registar stanovništva
 - 1.2. Registar ličnih karata i putnih isprava
 - 1.3. Registar motornih vozila i vozačkih dozvola
 - 1.4. Registar prelaska državne granice
 - 1.5. Registar vatrenog oružja
2. Povezivanje sa Centralnim registrom privrednih subjekata Crne Gore
3. Povezivanje sa Centralnim registrom osiguranika
4. Povezivanje sa Registrom kaznene evidencije u dva smjera
 - 4.1. Pristup podacima iz registara kaznene evidencije fizičkih lica, maloljetnika i pravnih lica
 - 4.2. Upis u registre kaznene evidencije fizičkih lica, maloljetnika i pravnih lica
5. Povezivanje sa Registrom novčanih kazni (ROF)
 - 5.1. Pristup podacima iz ROF-a
 - 5.2. Upis u ROF
6. Povezivanje podsistema za tužilaštvo i sudstvo u dva smjera:
 - 6.1. Automatizacija kreiranja predmeta u sudstvu iz akata tužilaštva.
 - 6.2. Dostavljanje donešene odluke tužilaštvu od strane sudstva
7. Povezivanje sa sistemom za probaciju u cilju automatskog upisa pravosnažnih presuda sa kaznom koju treba da kontroliše probacioni službenik
8. Povezivanje sa podsistemom za UIKS u dva smjera:
 - 8.1. Uvid u UIKS-ov registar zatvorenih lica
 - 8.2. Automatski upis podataka o pravosnažnim presudama u kojima je predviđena zatvorska kazna

Pravosudni ISP

Međusobna veza podistema ISP-a , veza sa vanjskim sistemima i elektronski servisi

Poseban akcenat je na postizanju što većeg nivoa transparentnosti rada pravosudnih institucija i njihove dostupnosti građanima i javnosti, primarno kroz unapređenje elektronskih i multimedijalnih tokova komunikacije. On-line dostupnost pravnih informacija nosiocima pravosudnih funkcija i široj pravnoj zajednici, te primjena modernih tehnika učenja, kao npr. učenje na daljinu, će doprinijeti povećanju kvaliteta njihovog rada.

ISP-om se obezbjeđuje automatizacija ključnih poslovnih procesa u navedenim institucijama pravosuđa, elektronska obrada i pristup predmetima, formiranje elektronskog spisa predmeta, te razmjena podataka unutar-između podistema preko ESB platforme, kao i između pravosuđa i ostalih institucija putem GSB platforme, koja je za ovu svrhu razvijena od strane Ministarstva javne uprave, te konzistentnost i backup svih baza podataka u okviru njega.

Analizom trenutnog stanja informacionog sistema u pravosuđu je definisan dalji smjer razvoja ISP-a za sudove i Ministarstvo pravde, primarno kroz razvoj novih softverskih (SW) rješenja, dok će se za UIKS raditi modifikacija/kustomizacija SAPA softverskog rješenja razvijenog za potrebe zatvorskog sistema u Republici Srbiji. Podsystem za Državno tužilaštvo je već bio funkcionalan kao zasebni informacioni sistem u periodu usvajanja AP-a Strategije IKT pravosuđa 2016-2020., i u tom pogledu je izvršena nabavka softverskih licenci i nadogradnja postojećeg IBM Case Manager System softverskog rješenja, što će dodatno doprinijeti interoperabilnosti IBM rješenja sa ostalim podsystemima ISP-a.

Svi podsystemi pravosuđa Crne Gore posjeduju zasebna softverska rješenja za obradu i analizu podataka, zbog čega je jasno prepoznata potreba za implementacijom BI (Business Intelligence) sistema koji bi omogućio obradu i analizu podataka generisanih iz baza podataka sva četiri podsystema pravosuđa. Projekat uključuje implementaciju rješenja za poslovnu inteligenciju i rješenja za skladištenje podataka (DWH), što podrazumijeva:

1. Hardver i licence
2. Ispunjenje funkcionalnih zahtjeva
3. Ispunjenje tehničkih zahtjeva

4. Testiranja
5. Obuke
6. Puštanje sistema u produkciju

Važno je ukazati da, s obzirom da softverska rješenja ISP-a nisu još implementirana, rok za realizaciju mjere koja se odnosi na razvijanje Business Intelligence(BI) sistema je pomjeren za kraj 2021. godine. Sam proces razvijanja BI sistema je u velikoj mjeri povezan sa procesom razvoja ostalih podsistema pravosuđa koji predstavljaju bazu iz koje BI crpi podatke. Onog trenutka kada sva četiri podsistema budu razvijena i funkcionalna, stvorit će se uslovi za realizaciju i razvoj BI sistema. Kako svaki od podsistema pravosuđa posjeduje zasebna softverska rješenja za obradu i analizu podataka, javila se potreba za implementacijom BI sistema koji bi omogućio obradu i analizu-agregiranje podataka generisanih iz baza podataka sva četiri podsistema. Time bi se omogućilo dobijanje potpunih statističkih izvještaja prema preporukama Evropske komisije za efikasnost pravosuđa (CEPEJ), ali i prema potrebama pravosudnih institucija i drugih institucija Crne Gore. U narednom dijelu su prikazani neki od primjera agregiranih podataka:

- Praćenja kvantiteta i efikasnosti rada pravosudnih institucija (naročito rješavanje starih i zaostalih predmeta, praćenje predvidivih vremenskih rokova za rješavanje predmeta, kontrola lista za provjeru upravljanja vremenom itd.);
- Praćenja kvaliteta rada pravosudnih institucija; - Strukture ljudskih resursa, popunjenosti pravosudnih institucija, praćenja vremenskih mjerila za njihov rad i evaluacija njihovog rada.

U okviru 2020. godine sproveden je čitav niz tehničkih procedura, u cilju uspostavljanja kvalitetne tehnološke osnove za razvoj ISP-a. Primarno su izrađene tehničke specifikacije opreme za nadogradnju serverske, storage i mrežne infrastrukture u Data centru i DR lokaciji, kao i tehničke specifikacije za LAN/WAN mreže pravosudnih institucija. Važno je ukazati da su stvoreni svi preduslovi za izradu tehničke dokumentacije i specifikacije potrebne opreme i softverskih licenci za implementaciju mjera fizičke, informatičke i personalne bezbjednosti, odnosno definisana je potreba za implementacijom mjera fizičke bezbjednosti, tj.poboljšanje mjera fizičke zaštite na DR lokaciji ISP-a u zgradi Osnovnog suda u Nikšiću. Takođe, izrađena je tehnička dokumentacija i potrebne specifikacije opreme i softverskih licenci za nabavku i implementaciju Log Management Sistema. Ministarstvo pravde je pripremio Plan nastavka poslovanja i DR plan, koje je potrebno uskladiti sa krovnim dokumentom koji će se odnositi na cijeli ISP. Pored toga, sprovode se aktivnosti i na:

- izradi tehničke dokumentacije i specifikacije potrebne opreme i softverskih licenci za uspostavljanje Disaster Recovery lokacije ISP-a.
- izradi i usvajanju Kataloga osjetljivih podataka u okviru ISP-a
- izradi „Pravilnika o kategorizaciji, čuvanju i korištenju podataka u ISP-u”
- izradi tehničke dokumentacije za nabavku i implemenataciju sistema za prevenciju gubitka podataka.

U narednom segmentu Programa će biti adresirani svi navedeni podsistemi, s akcentom na trenutno stanje, postignute rezultate, kao i postojeće probleme i dalje korake koji će biti preduzeti u narednom

trogodišnjem periodu.

U pogledu evidentiranih problema veoma je važno ukazati da za sva četiri podsistema pravosuđa, pored specifičnih problema koji se odnose na svaki sistem pojedinačno, evidentirano je postojanje problema koji su zajednički svim podsistemima i za čije rješavanje je potrebno postoići što veći nivo interoperabilnosti. Akcenat je na:

- Nabavci nove i zamjeni postojeće računarske opreme
- Unapređenju WAN mreže – identifikovana je potreba za uvođenje optičke konekcije u sudovima i tužilaštvima.
- Unapređenju LAN mreže – značajan broj sudova, tuzilaštava i UIKS nemaju razvijenu LAN mrežu na zadovoljavajućem nivou, zbog čega je u narednom periodu potrebno posvetiti posebnu pažnju ovom pitanju.

DRVO PROBLEMA

Podsistem Ministarstva pravde

Ključna uloga u sprovođenju IKT Programa 2021-2023, pripada Ministarstvu pravde, kao koordinacionom organu cjelokupnog procesa reforme pravosuđa. U tom pogledu, izvršena je i promjena organizacione strukture Ministarstva pravde, kroz formiranje nove organizacione jedinice u MP-Direktorata za IKT pravosuđa i bezbjednost podataka, čiji osnovni mandat djelovanja se odnosi na centralizovano upravljanje IKT-om. Osnovne nadležnosti direktorata se ogledaju u koordinaciji cjelokupnog procesa razvoja i implementaciji Informacionog sistema pravosuđa (ISP) gdje je Ministarstvo pravde vodeća institucija. Posebno je značajno istaći ulogu direktorata u procesu kontinuiranog obezbjeđivanja potrebnih sredstava za realizaciju predviđenih aktivnosti, zbog čega je vrlo važno ukazati na uspješne primjere ostvarene saradnje sa međunarodnim donatorima. Direktor za IKT se nalazi na čelu cjelokupnog procesa izrade svih strateških dokumenata i analiza koje se bave informacionim tehnologijama u pravosuđu, kao i rukovođenjem procesa praćenja sprovođenja i izvještavanja o realizaciji strateških dokumenata.

U nadležnosti Ministarstva pravde je više informacionih sistema, koji se većinom odnose na kaznenu i prekršajnu evidenciju fizičkih i pravnih lica, kao i na krivične sankcije maloljetnika:

- Registar novčanih kazni i prekršajne evidencije - ROF
- Registar kaznene evidencije fizičkih lica - RKE
- Aplikativni sistem za međunarodnu pravnu pomoć - LURIS
- Aplikativni sistem za probaciju
- Kaznena evidencija pravnih lica i evidencija krivičnih sankcija maloljetnika

Navedeni informacioni sistemi su razvijeni na različitim IT platformama, te postoji tehnička potreba da se razvije novo SW rješenje koje će obuhvatiti sve registre, na način da se pokriju postojeći poslovni procesi, optimizuju i unaprijede trenutne funkcionalnosti, te da podsistem Ministarstva pravde bude interoperabilan sa ostatkom ISP-a u potpunosti. Kako je razvoj ove stavke pokriven programom IPA 2018 u iznosu od 225.000,00 €, tehnička dokumentacija i ToR su poslali Delagaciji EU, očekivanje je da se sa razvojem započne do kraja 2020. godine. U cilju razmjene podataka definisan je niz web servisa neophodnih kako za povezivanje sa ostalim podsistemima ISP-a, tako i za povezivanje sa drugim registrima.

S obzirom da je kancelarija UNDP u Crnoj Gori neposredno angažovana kao partner u realizaciji dijela ISP-a, koji je podnesen Vladi Kraljevine Norveške za podršku u okviru modaliteta direktne implementacije, Ministarstvo pravde je 2019. godine, pripremlilo informaciju i predložilo da Vlada Crne Gore obezbijedi kontinuitet u kofinansiranju projekta, na način da se nedostajuća sredstva od 210.000 € za razvoj softverskog rješenja UIKS-a, dobijena Zakonom o budžetu za 2019.godinu, prebace kancelariji UNDP-a. Navedeni predlog je prihvaćen od strane Vlade Crne Gore i sredstva su deponovana kancelariji UNDP-a. Realizacija pomenute stavke projekta je započeta, sa posebnim akcentom na unapređenje i prilagođavanje SAPA rješenja potrebama i organizaciji UIKS u Crnoj Gori, migraciji podataka iz postojeće aplikacije, implementaciji i obuci korisnika u UIKS Crne Gore. Projekat se trenutno nalazi u fazi realizacije

i očekivanje je da će biti završen do kraja drugog kvartala 2021. godine, čime će početi jednogodišnji period održavanja u garantnom roku.

Web portal

U prethodnom periodu značajan iskorak je postignut ka stvaranju uslova korišćenja e-usluga i u pravosuđu, a u skladu sa Zakonom o elektronskoj upravi, koji propisuje da se na Portalu e-uprave www.euprava.me centralizovano i na jednom mjestu vrši pružanje elektronskih usluga građanima. U tom pogledu, Ministarstvo pravde je razvilo centralizovan Web portal, u smislu jedne URL adrese za pristup svim pravosudnim organima, koji sadrži sistem portala integrisanih u jedinstvenu cjelinu, na adresi – www.pravosudje.me. Novim Web portalom znatno se povećao nivo javnosti, transparentnosti i dostupnosti na brži, jednostavniji način, sa unapređenim vizuelnim identitetom i naprednijim procesom pretraživanja (npr. pretraga optužnica, sudskih odluka i rasporeda suđenja). Pored navedenog, Web portal predstavlja kompleksan sistem aplikacija čija je namjena prezentacija informacija, kao i dinamički pristup objavljenim dokumentima predviđenih za korišćenje od strane građana, advokata, pravnih lica, institucija i međunarodnih organizacija tj. cjelokupne zainteresovane javnosti.

Dalji razvoj Web portala dovešće do unapređenja funkcionalnosti i realizaciju e-usluga, primarno kroz:

- a) Mogućnost podnošenja zahtjeva sudovima za izdavanje uvjerenja iz njihove nadležnosti, fizičkim i pravnim licima;
- b) Uvid u predmete za sve učesnike u postupku;
- c) Podnošenje digitalno potpisanih dokumenata u već postojeće predmete;
- d) Iniciranje predmeta pred sudovima i dostava sudskih odluka elektronskim putem, itd.

Elektronsko arhiviranje

Značajan napredak je postignut i kroz razvoj i implementaciju softverskog rješenja/modula za elektronsko arhiviranje, čija je namjena elektronsko arhiviranje i digitalizacija arhiva u pravosudnim institucijama. Sistem je instaliran i nalazi se u fazi produkcije, obučena je prva grupa korisnika i izvršeno je skeniranje testnog uzorka od 400.000 stranica arhivske građe.

Uvođenjem elektronskog arhiviranja, pravosudnim institucijama se u velikoj mjeri olakšava postupak arhiviranja i čuvanja predmeta po njihovom završetku, čime se dobija digitalizovan i arhiviran potpun elektronski spis predmeta. Modul za arhiviranje omogućava generisanje arhivske građe, konsolidaciju predmetne dokumentacije, konverziju u jedinstven arhivski PDF fajl, potpisivanje digitalnim certifikatom, čuvanje u bazi podataka, kao i omogućavanje naknadnog uvida/pretrage u digitalno arhivirane predmete. Takođe, u sklopu javnog poziva nabavke usluge razvoja softverskog modula za elektronsko arhiviranje, obezbijeđen je storage sistem većeg kapaciteta, čime su prošireni resursi sistema za skladištenje i arhiviranje podataka u Data centru Vrhovnog suda.

Obuka službenika

U toku 2019 godine je obavljeno niz specijalističkih obuka za potrebe službenika pravosudnih institucija, i to:

- Basic database training – 7 polaznika
- Computer ethical hacking – 2 polaznika
- Database administrator – 3 polaznika

- ITIL V4 Foundations (SM2188) – 2 polaznika
- Obuka za softverske/sistem inženjere – 7 polaznika
- ECDL (European Computer Driving Licence) Start obuka i certifikacija službenika pravosudnih institucija, od strane akreditovanog ECDL testnog centra - 73 polaznika

U narednom periodu će se aktivno nastaviti sa sprovođenjem obuka službenika koji se bave ISP-om, sve u cilju daljeg kadrovskog jačanja kapaciteta organa pravosuđa. U tom pogledu, potrebno je obezbijediti dodatna finansijska sredstva kako bi službenici dobili priliku da se obučavaju za rad na novim tehnologijama i sa novim alatima.

Podsistem sudova

Razvoj aplikativnog rješenja PRIS-a, koje je i danas u upotrebi, je započet 2000. godine, dok je PRIS prvi put uveden u sudovima i ZIKS-u 2001.godine. PRIS je implementiran na nivou svih pravosudnih institucija 2009. godine. Ova aplikacija je urađena u tehnologiji Oracle Forms and Reports, koja se smatra zastarjelom tehnologijom sa većim brojem bezbjedonosnih nedostataka. Početkom 2016.godine, započete su aktivnosti na planiranju i realizaciji novog informacionog sistema za sudove, što je rezultiralo tenderom koji je sproveden u saradnji Ministarstva pravde i UNDP-a, kao dio donacija Vlade Kraljevine Norveške. U tom pogledu, Vlada Crne Gore je usvojila Informaciju o Projektu "Unapređenje efikasnosti pravosuđa" - Primjena IKT u pravosuđu i potpisala Sporazum o zajedničkom finansiranju projekta između Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) i Vlade Crne Gore. Ukupna vrijednost projekta je 1.826.515,00 €, od čega kofinansiranje iz budžeta iznosi 1.041.139,00 €, dok je učešće donatora 785.376,00 €. Implementator projekta je kancelarija UNDP-a u Podgorici.

Glavni ciljevi projekta su realizacija ključnih mjera/aktivnosti iz Akcionog plana Strategije koji se odnose na podsistem sudova:

1. Razvoj podsistema za sudove i elektronske razmjene podataka između sudova i drugih institucija pravosuđa – **Enterprise Service Bus (ESB)** platforma
2. Razvoj novog informacionog sistema za sudove

U periodu trajanja Strategije IKT pravosuđa 2016-2020, u okviru aktivnosti definisanih Akcionim planom Strategije, razvijena su dva značajna softverska rješenja: novi Web portal svih pravosudnih institucija i Elektronski sistem za arhiviranje.

- Novi Web portal predstavlja ogroman napredak u odnosu na stare portale koji su postojali u pravosudnim insitucijama i omogućava implementaciju naprednih elektronskih servisa.
- Kada je u pitanju sistem za arhiviranje, iako je sistem implementiran na zadovoljavajućem nivou, zbog pretrpanosti većine arhiva u sudovima, neophodno je sprovesti aktivnosti na izlučivanju arhivske građe, te pristupiti slaganju i digitalizaciji arhivske građe koja ostaje sudu na trajno čuvanje i građe koja se čuva na dugi rok. Posle toga plan je da sudovi sami obavljaju redovno godišnje izlučivanje građe, te da se u budućnosti novi informacioni sistem sudova poveže sa digitalnom arhivom, kako bi se automatski prebacivali predmeti u sistem za arhiviranje.

Projektne aktivnosti u vezi podsistema za sudove i elektronsku razmjenu podataka su započete sredinom 2019. godine. Tokom mjeseca jula 2020. godine, očekuje se usvajanje Analize poslovnih procesa, posle koje započinje faza realizacije. Nakon ove faze slijedi testiranje i implementacija sistema u sudovima. Očekuje se da sistem bude u potpunosti implementiran do kraja 2022.godine.

Sem sistema predviđenih strategijom, Sekretarijat Sudskog savjeta je, u saradnji sa Privrednim sudom, realizovao novi projekat IS Registra zaloga za potrebe Privrednog suda.

U narednom periodu predviđene su sledeće aktivnosti:

- Nastavak aktivnosti na razvoju i implementaciji novog softverskog rješenja informacionog sistema za sudove
- Razvoj centralne evidencije za nosioce sudijske funkcije (Ovo uključuje podatke o nosiocima sudijske funkcije, sprovedenim obukama, imovinske kartone, napredovanje u službi, podatke Komisije za etički kodeks, disciplinske postupke, i ostale podatke koje je Sudski savjet dužan da vodi o sudijama)
- Izrada pilot projekta sistema za prepoznavanje glasa i diktiranje
- Izrada sistema sudske prakse za korisnike van sudova
- Izrada sistema za email i SMS notifikacije
- eFiling sistem - podnošenje dokumenata elektronskim putem
- Unaprjeđenje sistema izvještavnja i implementacija BI sistema

Data centar i bezbjednost

Posebno značajno bezbjednosno pitanje jeste obezbjeđenje digitalnih podataka u okviru data centra sudova, u kojem se nalaze serveri i storage sistem, na kojima je smještena aplikacija PRIS-a, svi podaci, kao i svi drugi sistemi koji se svakodnevno koriste u sudovima. Sem toga, ovo je centralna tačka bezbjednosti sistema i proboj uređaja koji se ovdje nalaze bi imao teške posledice po sistem. Iz tih razloga je neophodno nastaviti dalji razvoj data centra i jačanje bezbjednosnih aspekata sistema. U proteklom periodu je izvršena redovna nabavka servera i storage sistema, sistema za gašenje požara i ostalih uređaja koji su nedostajali za optimalno funkcionisanje data centra. Za naredni period sprovođenja javne politike planirana je kupovina dodatne serverske opreme u cilju daljeg razvoja sistema: proširenje za storage sistem, dodatni blade serveri, rezervni mrežni uređaji i moduli za komunikaciju putem optičkih kablova, licence za uređaje i druga oprema neophodna za funkcionisanje i održavanje data centra.

Pored toga, potrebno je ojačati cjelokupni bezbjednosti okvir, uzimajući u obzir da važnost i količina informacija u sistemu rastu, tako i raste rizik od napada koji mogu prouzrokovati gubitak ili izmjenu podataka. Sa druge strane, hakerski alati i njihova razorna moć svakim danom rastu, pa se svakim danom stvaraju nove prijetnje za informacione sisteme. Samim tim važno je da se svake godine obezbijedi budžet za implementaciju novih bezbjednosnih rješenja. U cilju jačanja bezbjednosti sistema biće preduzete mjere u pogledu:

- Implementacije SSO i PKI
- Implementacije sistema za prevenciju i detekciju upada (IPS/IDS sistema)
- Unaprjeđenje Web filtering sistema

- Implemenatacija ISO standarda (npr., ISO 27001 i ISO 9001) u Sekretarijatu Sudskog savjeta sa certifikacijom

Disaster recovery – obezbjeđivanje podataka u slučaju katastrofalnih događaja

U slučaju katastrofalnih događaja (požar, zemljotres, teroristički čin, poplave, i sl.) i uništenja opreme u data centru, došlo bi do trajnog gubitka podataka. Kako bi se ovaj rizik prevazišao, neophodna je izgradnja Disaster recovery lokacije (Lokacije za oporavak od katastrofa). U proteklom periodu Sekretarijat Sudskog savjeta je uradio projektnu dokumentaciju, a prostor za ovu namjenu je obezbijeđen u zgradi Osnovnog suda u Nikšiću. Dogovoreno je da ova DR lokacija bude zajednička za čitav ISP, na način što će biti dodijeljeni posebni resursi svakoj od pravosudnih institucija. U tom cilju je obezbijeđen dio sredstava za radove i opremu od strane Sekretarijata sudskog savjeta, dok je glavni dio sredstava dobijen u okviru IPA 2018 programa, tako da se završetak realizacije projekta očekuje u bliskoj budućnosti.

Mrežna infrastruktura

U prethodnom periodu sprovedene su aktivnosti na unaprjeđenju WAN segmenta i na nabavci aktivne opreme za sve sudove, a izvršena je i rekonstrukcija LAN mreže zgrade u kojoj se nalaze Osnovni sud Podgorica, Sud za prekršaje u Podgorici i Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici, te urađeni projekti za ostale objekte u kojima su smještene pravosudne insitucije. Kako su od 2014.godine svi sudovi u Podgorici povezani optičkim kablom, glavni problemi su brzina i stabilnost veza prema sudovima van Podgorice, zbog čega je potrebno preduzeti mjere u cilju:

- Uvođenja optičkih kablova u sve sudove u saradnji sa Crnogorskim Telekomom i Ministarstvom javne uprave,
- Nabavke redundantnih linkova,
- Nabavke mrežne opreme koja će služiti kao rezervna oprema za sve lokacije,
- Nastavak rekonstrukcije LAN mreža po sudovima u skladu sa urađenim projektima.

Informatička oprema u sudovima

U protekle 4 godine instalirano je preko 400 računara u sudovima (što novim korisnicima, što kao zamjena dotrajale opreme), kao i preko 200 štampača i multifunkcijskih uređaja, itd. Ukupna vrijednost nabavljene opreme je preko 500.000 eura.

Međutim, i dalje postoji problem izražen u korišćenju zastarele IT opreme, gdje je značajan broj uređaja stariji od 10 godina, (procjena je da se radi o broju od oko 500 računara koji su nabavljeni 2009. godine), koji se moraju urgentno mijenjati, pri čemu je posebno potrebno raditi na obezbjeđivanju rezerve informatičke opreme, kako bi mogli odgovoriti na zahtjeve sudova u što kraćem roku.

Takođe, u poslednjoj deceniji preduzete su aktivnosti na realizaciji projekta pametne sudnice - Smart courtroom. Multimedijalnom opremom su opremljene dvije sudnice u Višem sudu u Podgorici i jedna sudnica u Višem sudu u Bijelom Polju, koje imaju pripadajuće režijske sobe i prostorije za zaštićene svjedoke. Zbog povećanog obima posla i neuslovnosti prostorije za zaštićene svjedoke u zgradi Višeg suda u Podgorici, donesena je odluka da se sudnica Osnovnog suda u Podgorici (najveća i najprostranija sudnica u Crnoj Gori) opremi neophodnom opremom i izgradi pripadajuća režijska soba i prostorije za

smještaj i saslušanje zaštićenih svjedoka, kao i žrtava seksualnog nasilja, maloljetnika i drugih osjetljivih grupa. Ovaj projekat je proizvod saradnje Ambasade SAD i Sekretarijata Sudskog savjeta i očekuje se dalji nastavak njegove realizacije, posebno u dijelu povećanja broja pametnih sudnica.

U narednom periodu je neophodno obezbijediti sredstva za zamjenu dotrajale opreme (oko 450 računara, više od 150 štampača, fotokopir aparata u gotovo svim sudovima, brzih skenera, itd.). Godišnja potreba za zamjenu opreme za sudove i Sudski savjet je oko 200.000 €, što dobija na težini implementacijom novih sistema, jer bez računara i ostale informatičke opreme, kao osnovnog sredstva za rad, sudovi ne mogu održati postojeći proces rada.

Podsistem tužilaštva

U Državnom tužilaštvu je izvršena implementacija PRIS-a podsistema razvijenog za potrebe tužilaštva u okviru implementacije u pravosuđu Crne Gore 2009. godine. Poslovni procesi pokriveni PRIS-om su bili realizovani na osnovu tadašnje nadležnosti, Zakonika o krivičnom postupku i Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji rada Državnog tužilaštva. Izmjenama Zakona o krivičnom postupku i prelaskom predistražnih i istražnih radnji u nadležnost državnih tužilaca, te formiranjem Specijalnog državnog tužilaštva, 2015. godine, kao i činjenica da podsistem PRIS-a za tužilaštvo nije imao analitički karakter, već je bio samo evidencija podataka nad kojima se može generisati statistika nametnula se potreba za izmjenama i dodavanjem novih funkcionalnosti. Nedostatak sredstava za nabavku nove opreme i stručnih IT kadrova, prouzrokovao je i da se cjelokupni sistem našao u fazi višegodišnje stagnacije, odnosno svi postojeći resursi, tipa softver, hardver i mrežna infrastruktura nisu unapređivani. Tokom 2015. godine bilježe se prvi značajniji koraci u razvijanju informaciono-komunikacionih tehnologija u Državnom tužilaštvu. Tu je značajno ukazati na projekat EURoL 1 Evropske komisije, na osnovu kog Državno tužilaštvo dobija značajnu donaciju računarske opreme u vrijednosti od oko 80.000€, kao i angažman eksperata koji su izvršili analizu postojećeg stanja, sa posebnim akcentom na:

- funkcionalnost PRIS-a i neophodne izmjene,
- zastarjelost tehnologije u kojoj je PRIS izrađen,
- mjere Akcionih planova za pregovaračka poglavlja 23 i 24, koje se odnose na informacione tehnologije i bezbjednost,
- mjere uvođenja informacionog sistema u Državno tužilaštvo, do kraja 2015. godine, koji će biti povezan sa bazama podataka drugih organa u cilju sprovođenja zakona,

Nakon sprovedene ekspertske analize i predstavljanja sistema rukovodiocima, državnim tužiocima i administraciji Državnog tužilaštva prihvaćen je predlog da se za informacioni sistem Državnog tužilaštva kustomizuje, prilagodi potrebama Državnog tužilaštva i implementira gotov proizvod IBM Case Manager System. Instalacijom donirane računarske opreme i centralizovanog domen controller-a sa korporativnim antivirus rješenjem započelo se sa stvaranjem tehničkih uslova za implementaciju informacionog Sistema Državnog tužilaštva. IBM CMS je uspostavljen u svim tužilaštvima u julu 2016. godine, i koristi se, u svakodnevnom radu, za evidentiranje i upravljanje svim vrstama predmeta, kreiranje elektronskih predmeta i skeniranje dokumenata. U prethodnom periodu u okviru održavanja i unapređenja IBM CMS –a izrađeni su web servisi za povezivanje sa kaznenom evidencijom Ministarstva pravde, evidencijama (građanskim stanjima) Ministarstva unutrašnjih poslova, kao i evidencijom prelaska državne granice i

krivičnim prijavama Uprave policije. Povezivanje i razmjena podataka sa organima i institucijama je kontinuirani proces tako da će se, i u buduću, sistem unapređivati u tom pravcu. Razvojem i implementacijom ESB platforme za komunikaciju i podsistema za sudove stvorice se uslovi za razmjenu podataka između Državnog tužilaštva i sudova što čini veliki iskorak u pravcu realizacije "Pravosuđa bez papira".

U narednom periodu Državno tužilaštvo će unaprijediti informacioni sistem uvođenjem adekvatnog i kompatibilnog IBM BI sistema u cilju podizanja kvaliteta analize podataka i statističkog izvještavanja.

Donacijom projekta IPA 2014 "Međunarodna saradnja u krivičnom pravosuđu: Mreža tužilaca Zapadnog Balkana", razvijen je sistem za praćenje predmeta međunarodne pravne pomoći - LURIS, koji obuhvata sva državna tužilaštva, puna implementacija sistema izvršena je početkom 2016. godine.

U prethodnom periodu realizovan je DMS za Sekretarijat Tužilačkog savjeta (sistem za evidenciju predmeta i dokumenata iz nadležnosti Tužilačkog savjeta i Sekretarijata), zatim sistem za evidenciju državnih tužilaca (kretanja u službi, napredovanja, obuka i sl.), kao i sistem za računovodstvo i finansije u Sekretarijatu Tužilačkog savjeta koji će se dalje implementirati shodno dinamici zapošljavanja računovođa u državnim tužilaštvima.

Međutim, posebno je važno istaći da Državno tužilaštvo i Sekretarijat Tužilačkog savjeta ne posjeduju prostorne kapacitete za izgradnju data centra i shodno tome hardver (serveri i storage) informacionog sistema su smješteni u data centru Ministarstva javne uprave, dok je LURIS realizovan kao podsistem, odnosno posebna instanca na opremi i u data centru Ministarstva pravde.

Implementacijom IS-a Državno tužilaštvo se suočilo i sa problemom bezbjednosti i stabilnosti mrežne infrastrukture. U saradnji sa Ministarstvom javne uprave u državna tužilaštva u Podgorici je uvedena optika, a od donacije Ambasade SAD u Podgorici, u vrijednosti od 42.582,00 €, nabavljena je aktivna mrežna oprema za sva državna tužilaštva, čime su realizovani zaštićeni VPN tuneli između državnih tužilaštava i prema ministarstvima pravde, javne uprave i unutrašnjih poslova, čime je značajno unapređen WAN segment mreže.

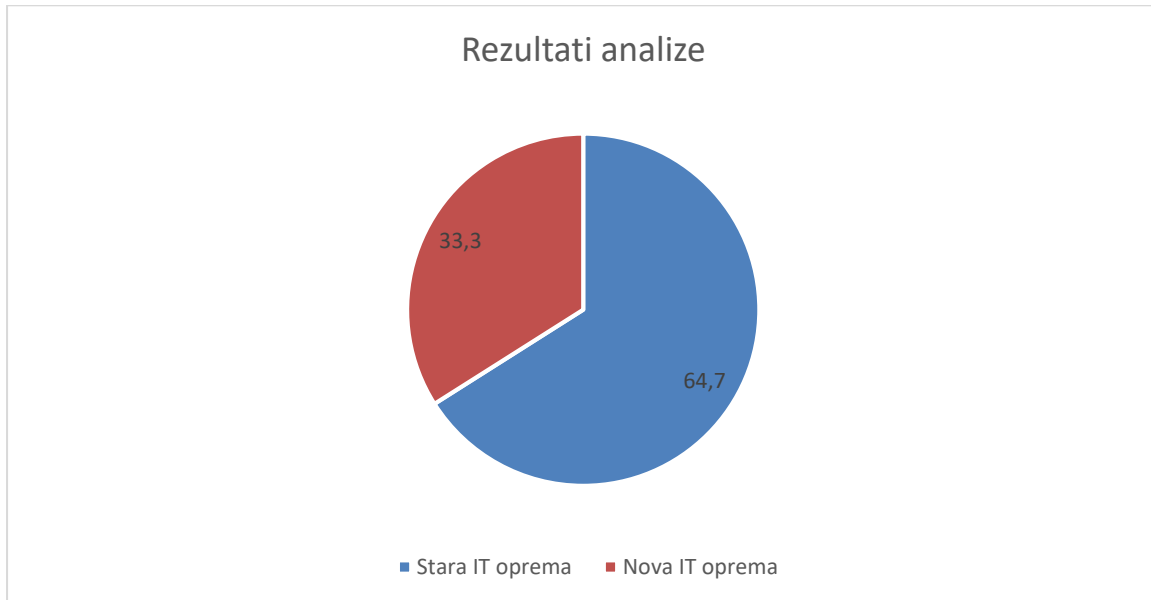
Kada je u pitanju LAN mreža realizacijom rekonstrukcije u zgradi Osnovnog suda u Podgorici završena je i rekonstrukcija prostorija Osnovnog državnog tužilaštva Podgorica koje se nalaze u toj zgradi, dok je Vrhovno državno tužilaštvo u saradnji sa Upravom za imovinu započelo rekonstrukciju LAN mreže u zgradi Vrhovnog državnog tužilaštva u kojoj se nalaze i Specijalno i Više državno tužilaštvo Podgorica, koji radovi se privode kraju.

Dalje unapređenje WAN i LAN segmenta biće realizovano uvođenjem optičnih linkova u sva državna tužilaštva, rekonstrukcijom LAN mreže u skladu sa urađenim projektima, kao i kontinuiranim unapređenjem i nabavkom aktivne mrežne opreme (u većini opština državna tužilaštva i sudovi se nalaze u istim zgradama tako da će unapređenje i rekonstrukcije WAN/LAN mreža biti realizovane već pomenutim projektima u prethodnim poglavljima).

U cilju povećanja bezbjednosti podsistema Državnog tužilaštva, a u skladu sa Politikom informacione bezbjednosti ISP-a u narednom periodu izradiće se Politika bezbjednosti podsistema Državnog

tužilaštva, Politika kontinuiteta poslovanja, Disaster recovery Plan i u konačnom implementacija ISO Standarda 27001 u jednom državnom tužilaštvu ili Sekretarijatu Tužilačkog savjeta.

Sprovedena analiza trenutnog stanja računarske opreme, 2017. godine u Državnom tužilaštvu, je pokazala da:

Prosjeck opreme starije od šest godina, na nivou svih državnih tužilaštava, 64,79%. Uzimajući u obzir raspoloživa kako sopstvena budžetska sredstva, tako i sredstva IKT Strategije za te namjene i popunjavanje sistematizovanih radnih mjesta po tužilaštvima, mogućnosti za zamjenu zastarjele računarske opreme su vrlo ograničene, tako da je procenat zastarjele opreme (starije od 5 godina) neznatno smanjen.

U proteklom period izvršena je nabavka i zamjena hardvera (servera i storage sistema) na kome se nalazi IBM CMS i ostala navedena softverska rješenja, kao i zamjena manjeg broja zastarjelih računara.

Uzimajući u obzir da protekom 2020. godine oprema donirana EURoL1 2015. godine je već punih 5 godina u eksploataciji, kao i da u državnim tužilaštvima još uvijek ima računarske opreme starije i od deset godina potrebe za nabavkom opreme u naredne tri godine su oko 120 računara, 40 štampača, oko 30 brzih skenera, bar 5 fotokopira, oko 10 laptopova za potrebe izrade zapisnika sa lica mjesta. Za ove namjene Državnom tužilaštvu su neophodna finansijska sredstva u iznosu od 50.000€ godišnje.

U okviru realizacije projekta na uspostavljanju DR lokacije (već ranije opisane u dijelu podsistema suda) obuhvaćen je i podsistem Državnog tužilaštva.

Državnim tužilaštvima su u periodu 2011-2012 godina donirani uređaji za audio-vizuelno snimanje saslušanja osumnjičenih punoljetnih lica, kao i uređaji za snimanje maloljetnika oštećenih ili svejdoka izvršenja krivičnog djela. Protekom godina uređaji su zastarjeli, većina i više nije u funkciji. Državno tužilaštvo se opredjelilo za tehničko rješenje jedinstvenog sistema koji može da ispuni zakonske i tehničke uslove za audio-vizuelno snimanje i punoljetnih i maloljetnih lica i na taj način smanji troškove nabavke, instalacije i obuke audio video operater po državnim tužilaštvima. Za sada je izvršena instalacija jednog takvog sistema i u 2020.godini je planirana još jedna. Cijeneći potrebu za bržom dinamikom

zamjene i nabavke nedostajućih sistema za audio-vizuelno snimanje saslušanja u narednom periodu je prioritetno da se obezbijede sredstva za nabavkom minimum za pet državnih tužilaštava što ukupno iznosi oko 100.000€.

Kroz projekte IKT Strategije:

- Izrađen je i dostupan na internetu moderan, tehnološki napredan jedinstveni web portal za sve pravosudne organe. Podportal za Državno tužilaštvo i Tužilački savjet sadrži pojedinačne web stranice za sva državna tužilaštva i Tužilački savjet, čime se znatno povećao nivo transparentnosti i dostupnosti tužilačke organizacije građanima. Državna tužilaštva i Tužilački savjet dobili su novi prostor za objavljivanje aktuelnosti, saopštenja, informacija, rezultata rada i ostalih podataka od značaja za cjelokupnu javnost.
- Izrađen je i implementiran sistem za digitalno arhiviranje. Softversko rješenje je funkcionalno i zadovoljava potrebe, međutim državna tužilaštva poseduju ogromne arhive i poslove arhivara obavlja obično jedan zaposleni ili neko od upisničara kao dodatnu djelatnost, te je stoga neophodnu narednom period realizovati masovnu digitalizaciju arhivske građe koja se trajno čuva i tako stvoriti arhivarima uslove za ažurnu i svakodnevnu digitalizaciju novonastale arhivske dokumentacije.

Podsystem Uprave za izvršenje krivičnih sankcija

U prethodnom periodu napravljeni su značajni iskoraci u cilju unapređenja informatičkog sistema i opreme u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija (UIKS). Posebno je značajan podatak da je pušteno u rad preko 20 novih mrežnih uređaja, implementirana je oracle VM manager virtuelizacija sa nekoliko servera za uslužne servise i sisteme zaštite na nivou UIKS-a. Takođe, u dijelu bezbjednosti implementiran je redundantni firewall uređaj kao podrška već postojećim sistemima. U sklopu odvojene infrastrukture za sistem video nadzora je izvršena implementacija 6 servera u skladu sa preporukama Millestone platforme za IP sistem video nadzora. Data centar UIKS-a je opremljen u skladu sa najboljim praksama u dijelu fizičko-tehničke zaštite, što znači da je opremljena antistatik podom, sistemom za gasno gašenje požara, zasebnom agregatskom jedinicom, kontrolom pristupa, protivpožarnim vratima i video nadzorom. U protekle 4 godine zamijenjen je veliki broj radnih stanica, što ima za posljedicu da je smanjen prosjek starosti radnih stanica sa 9 na 4 godine.

Tokom perioda 2016-2020 su sve zgrade povezane optikom sa dovoljnim kapacitetom koji je predviđen za sve trenutne i buduće servise koji će se u okviru UIKS-a koristiti. Glavni dio urađene SKS mreže se odnosi na Istražni zatvor, Upravne zgrade KP Doma i kruga KP Doma. Cjelokupno instaliranje SKS mreža je planirano da bude završeno do kraja 2020. godine, osim u Ženskom zatvoru i zatvoru Kratkim kazni. Prilikom izrade SKS mreže, rađen je i dio TK kanalizacije za moguće buduće projekte. Takođe, prilikom planiranja i izrade veoma vođeno računa o bezbjednosti pasivne mrežne opreme. SKS mreža koja je rađena je projektovana i izvedena tako da zadovolji kako integritet pasivne mrežne opreme video nadzora tako i ostatka mreže. Plan u narednom periodu je izrada SKS mreže Ženskog zatvora i Zatvora kratkih kazni, revizija projekta SKS mreže spoljnog dijela ograde koji je radjen 2007 godine, i planiranje i radovi na redundantnom optičkom prstenu cjelokupnog UIKS-a.

Video nadzor

Jedan od primarno definisanih ciljeva za vrijeme važenja prethodnog strateškog dokumenta se odnosio na uspostavljanje centralizovanog IP video nadzora. To je bio odgovor na evidentirane nedostatke u ranijem sistemu video nadzora, kao što su:

- Zastupljenost analognog sistema video nadzora koji je bio neuniforman, zatvoren, zastareo, bez mogućnosti kompletnog menadžmenta, nesinhronizovan i ekonomski neisplativ za održavanje. Veliki problem je predstavljalo sam kvalitet video snimaka koji se često nisu mogli upotrijebiti za identifikaciju lica odnosno incidentnih događaja.
- Osim mrežne aktivne/pasivne infrastrukture problem su predstavljali i periferni uređaji, odnosno kamere, DVR-ovi, računarske jedinice za snimanje, medija konverteri i NVR-ovi.

Posljedice ovakvog zatečenog stanja su rezultirale video materijalima nedovoljnog kvaliteta, nemogućnošću efektivnog monitoringa, održavanja, nemogućnošću sinhronizacije i mnogim ostalim problemima vezanim za jedan od glavnih sistema slabe struje UIKS-a.

U cilju adresiranja navedenih nedostataka, započeto je sa povezivanjem svih zatvorskih jedinica optikom u jednu kompaktnu cjelinu, što je usko vezano sa SKS mrežom UIKS-a. Drugi cilj je bio izrada SKS mreže za svaku zatvorsku jedinicu posebno. Predviđene su pozicije kamera u skladu sa zakonom i potrebama UIKS-a. Izdefinisane su potrebe mrežne opreme, servera, monitoring uređaja i monitora. Osnova sistema video nadzora je u mnogome zavisio od kvalitetnog planiranja i izrade sistema SKS mreže UIKS-a. Početkom 2019-te godine projekti povezivanja zatvorskih jedinica u optički prsten i postavljanja LAN mreže kroz Istražni zatvor su se stvorili uslovi za početak implementacije dijela IP video nadzora. U skladu s tim, preko IKT strategije pravosuđa, budžeta i donacija obezbijedena su sredstva za aktivnu mrežnu i računarsku odnosno serversku opremu. U istoj godini je izvršena nabavka baznog softvera, što je dovelo do uspostavljanja savremene, skalabilne i moderne platformu centralnog sistema IP video nadzora. Za postavljene kamere su nabavljene licence gdje se stekao uslov za njihovu implementaciju i puštanje sistema u rad.

Do kraja 2020. godine, nabavljeno je 60 IP kamera i licenci kako bi u Istražnom zatvoru IP sistem video nadzora bio u potpunosti implementiran. Pored toga, instalirane su i kamere u jednom dijelu kruga KPD-a, čime se započelo sa primjenom sistema IP video nadzora u okviru KPD-a. U cilju projekta početka implementacije sistema video nadzora KP-doma, planirana je i nabavka i implementacija mrežnih uređaja i dodatne serverske opreme.

U 2020. godini je izvršena nabavka SKS mreže kroz zatvorske jedinice F paviljon i Polu otvorenog odjeljenja.

I narednom periodu je planirano da se započne sa instalacijom IP video nadzora u okviru cjelokupnog UIKS-a, pri čemu je potrebno izvršiti dodatne radove, odnosno nabavke:

- Mrežne, računarske i serverske opreme
- Kamera i licenci za proširenje centralizovanog IP sistema video nadzora
- Izgradnja jedinstvenog monitoring centra za kompletan UIKS

- Obuka kadrova u radu na implementiranoj platformi
- Nabavka termalnih kamera i njihova implementacija u postojeći sistem

I narednom periodu je potrebno staviti poseban akcenat na adresiranje sledećih evidentiranih tehnoloških nedostataka:

- Rješavanje problema mrežnih i agregatnih napajanja. Nerijetki su padovi napona koji na uređajima koji nisu povezani na UPS jedinice mogu prouzrokovati velike probleme. Agregatsko napajanje server sale je riješeno 2019 godine a tokom 2020 godine riješen je problem agregatskog napajanja F paviljona odnosno 4 tehničke sobe u okviru istog. U narednom periodu je potrebno izraditi elaborat postojećeg stanja jake struje na nivo čitavog UIKS-a i odatle planski dodavati rezervna agregatska napajanja shodno potrebama i budžetu.
- Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je prethodnih godina za evidenciju zatvorenika koristila postojeći modul u PRIS-u, pri čemu navedeni softver nije u vlasništvu UIKS-a. Značajan problem je unaprijeđenje i održavanje softvera, jer zavisi od drugih institucija i ugovora sa eksternim saradnicima. U cilju unapređenja poslovnih procesa, odnosno principa poslovanja UIKS će dobiti novi softver za životni ciklus zatvorenika. Trenutno je u toku izrada biznis plana za gore pomenutu SAPA aplikaciju, gdje je akcenat na migraciji podataka.
- U UIKS-u nije moguće kvalitetno implementirati ISO 27001 standard bez kvalitetnog konsultanta koji poznaje kontekst poslovanja UIKS-a i koji bi se potpuno posvetio tom zadatku, jer sa trenutnim opterećenjem službenika UIKS-a i nedostatkom istih navedeno nije bilo moguće izvršiti. U UIKS-u trenutno ne postoji nikakav generalni plan odgovora na incidente kao ni plan kontinuiteta poslovanja UIKS-a. Navedene 2 stavke su prijeka potreba za dio informaciono-komunikacionih tehnologija i za ostatak UIKS-a.

Sistem ometača u UIKS

Sredinom 2017-te godine je u Istražnom zatvoru UIKS-a postavljen sistem ometača sa omnidirekcionim antenama zasnovanog na principu jamming tehnologije. Po svim etažama su postavljeni ometačisa antenama koji funkcionišu na principu jamming-a signala u odgovarajućim frekvencijskim opsezima i tako blokiraju sve servise provajdera mobilne mreže u Crnoj Gori. Takođe, sistem je prouzrokovao čitav niz dodatnih problema, od kojih se posebno ističu:

- Geografski položaj Istražnog zatvora i njegova blizina baznoj stanici Spuški mlin koja je manja od pola kilometra vazdušne linije što rezultira velikoj jačini dolaznog signala od -55dB.
- Rezidencionalno stanovništvo u neposrednoj blizini Istražnog zatvora koje ima problem sa svim servisima mobilnih operatera, što je na kraju, posle rezultata mjerenja RF spektra i dogovora sa mobilnim operaterima rezultiralo smanjenjem snage emitovanja ometača na gornjim spratovima Istažnog zatvora i nekompletnim blokiranjem servisa na istim.
- Neefikasna i nepotpuna energetska mreža kroz Istražni zatvor, gdje stalni padovi napona nerijetko dovode do kvara napojnih jedinica ometača.

U cilju otklanjanja evidentiranih problema izabran je sistem „smart“ometača, modularnog sistema sa upravljivim softverom koje je napredno tehnološko rješenje sa jednostavnim raspoređivanjem. Prednost ovog sistema je što ne utiče na komunikacije izvan zatvora, odnosno sprečava RF “curenje”, sistem je

podesiv i skalabilan, odnosno mogu se lako dodati bendovi koji trebaju da se blokiraju, ukoliko bi neki od servisa mobilnih operatera prešli sa jednog na drugi frekvencijski opseg. Navedeni sistem dozvoljava kreiranje bijelih i crnih listi gdje se za potrebe zaposlenih unutar sistema koje pokrivaju ometači i omogućava komunikaciju mobilnim uređajima sa bijele liste za nesmetano obavljanje poslovnih aktivnosti. Pored toga, urađena je mrežna infrastruktura za sistem ometača u Istražnom zatvoru i krugu KP Doma. Oprema za Krug KP Doma je stigla i skladištena u UIKS-u, i trenutno se izvode građevinski i radovi na jakoj struji za postavljanje sistema.

Nedostatak kadrova za IKT

Jedan od najznačajnijih problema za dalji razvoj kapaciteta pravosudnih organa je nedostatak IT službenika koji se bave informaciono komunikacionim tehnologijama. U svakom od četiri podsistema IKT-a su jasno evidentirani nedostaci stručnih kadrova. Tako, u okviru novoformiranog Direktorata za IKT u okviru Ministarstva pravde, od deset sistematizovanih radnih mjesta trenutno su zaposlena četiri službenika. Takođe, Odjeljenje za IKT i multimediju u okviru Sekretarijata Sudskog savjeta trenutno ima zaposleno 21 lice, što nije dovoljan broj zaposlenih za obavljanje kompleksnih IT zadataka. Pored navedenog, kao dodatni problem evidentiran je nedostatak adekvatnog prostora za zaposlene, posebno ako se uzme u obzir da je u Sekretarijatu Sudskog savjeta, od 21 zaposlenih sjedi 15 zaposlenih, koji su smješteni u 3 kancelarije srednje veličine (po 5 zaposlenih u svakoj). Sa druge strane, obzirom da mora doći do proširenja kadra, pitanje je gdje će se smjestiti novi zaposleni, jer ne postoji način da se obezbijedi dodatni prostor. Rješenje se nameće u izmještanju Odjeljenja za IKT u posebne prostorije u kojima bi mogao da sjedi veći broj zaposlenih, a da se trenutni prostor oslobodi za druga odjeljenja Sekretarijata.

Kao potencijalna prepreka za jačanja kadrovskih kapaciteta jeste nezainteresovanost stručnih IT kadrova za rad u državnoj upravi, posebno u kompleksnim oblastima kao što su upravljanje sistemom, programiranje, sistem inženjering, analiza poslovnih procesa, i sl. Za ovakve poslove u okviru državne uprave nije predviđena značajna finansijska nadoknada, posebno uzimajući u obzir da je za iste poslove u privatnom sektoru nadoknada 2 ili 3 puta veća za kvalitetnog zaposlenog. Kako bi se zadržao postojeći kadar i privoljeli kvalitetni ljudi da iz drugih organa ili privatnog sektora pređu u organe IKT-a, potrebno je naći modalitet za povećanje zarade, kako bi mogli biti konkurentniji na tržištu i polako formirati kvalitetniji tim.

U pogledu kadrovskih potreba UIKS-a, potrebno je ukazati da je UIKS u predhodne 4 godine, većinu svojih procesa digitalizovao. Kako se razvojem novih tehnologija taj segment širi, sadašnjom sistematizacijom i postojećim brojem službenika neće biti moguće odgovoriti na svakodnevne obaveze. Iz navedenog dolazimo do zaključka da i najsavremenija oprema neće biti upotrijebljena na pravi način i neće koristiti ako se ne obezbijede operateri koji će raditi menadžment tih sistema. Još jedan razlog jeste to što sisteme koje UIKS koristi ili će koristiti, moraju biti nadgledani 24/7/365 dana u godini jer se radi se o ozbiljnim sistemima koji se po prvi put implementiraju ne samo u Crnoj Gori nego i u okruženju.

Institucionalno i kadrovsko unapređenje IKT kapaciteta tužilaštva je započeto zapošljavanjem kadrova u Službi za informaciono komunikacione tehnologije pri Vrhovnom državnom tužilaštvu (čime je ujedno ispunjena mjera AP 23 da Državno tužilaštvo mora zaposliti minimalno dvoje u IT-ju do kraja

2015.godine), kao i formiranjem Informatičke službe pri Sekretarijatu Tužilačkog savjeta. Međutim broj popunjenih radnih mjesta u obe informatičke službe je minimalan, odnosno ukupno četiri zaposlena, od sistemizovanih deset. Važno je napomenuti da su u okviru svojih nadležnosti obe službe zadužene za sva državna tužilaštva i da ovaj broj zaposlenih nije dovoljan da ispuni sve zahtjeve IKT-a u Državnom tužilaštvu, uzimajući u obzir da je riječ o organu koji radi 24/7/365 dana u godini.

Značajan problem je i nemogućnost zapošljavanja i zadržavanja kvalifikovanog IT kadra u Državnom tužilaštvu, nedostatak adekvatnog prostora za rad, kao i nedostatak finansija za edukaciju zaposlenih za IBM tehnologiju, zbog čega je tužilaštvo prinuđeno da kroz postupak javnih nabavki obezbjeđuje održavanje i unapređenje sistema. Navedene okolnosti za posljedicu imaju da postavljeni ciljevi i mjere iz akcionih planova za pregovaračka poglavlja 23 i 24, koje se odnose na automatsku razmjenu podataka i statističko izvještavanje prema EU standardima se ne realizuju željenom dinamikom.

S tim u vezi, u narednom periodu je potrebno intenzivno raditi na stvaranju potrebnih finansijskih i infrastrukturnih uslova za obezbjeđenje kvalitetnih i stručnih IT kadrova. Pored obezbjeđenja dodatnih budžetskih sredstava, potrebno je raditi i na privlačenju donatorske podrške za dobijanje ekspertске podrške za dalji razvoj informaciono-komunikacionih tehnologija.

Sumirajući cjelokupnu analizu stanja u oblasti razvoja IKT tehnologija pravosuđa, u okviru SWOT analize prikazani su svi bitni faktori i mogućnosti koji utiču na dalji razvoj konkretne javne politike.

SWOT analiza	
Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> - Međuinstitucionalna saradnja (realizuje se između više resora: Ministarstvo pravde, Držano tužilaštvo, UIKS, Sudstvo i zainteresovane strane). - Donatorska podrška (Obezbijedena su sredstva iz: IPA, EUROL, Ambasada USA i donacije UNDP i Kraljevine Norveške). - Razvoj i implementacija softverskog rješenja/modula za elektronsko arhiviranje. - Novi Web portal predstavlja ogroman napredak u odnosu na stare portale - Razvijen je sistem za praćenje predmeta međunarodne pravne pomoći - LURIS, koji obuhvata sva državna tužilaštva 	<ul style="list-style-type: none"> - Djelimična nefunkcionalnost PRIS-a i neophodne izmjene - Nedostatak kadrovskih kapaciteta za poslove IT-a - Zastarjelost postojeće računarske opreme - Značajan broj sudova, tužilaštava i UIKS nemaju razvijenu LAN mrežu na zadovoljavajućem nivou - Nedostatak prostornih kapaciteta - Nedovoljan nivo stabilnosti mrežne infrastrukture
Mogućnosti	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> - Jačanje interoperabilnosti između četiri podsistema pravosuđa - Dalji razvoj Web portala dovešće do unapređenja funkcionalnosti i realizacije e-usluga - Razvoj centralne evidencije za nosioce sudijske funkcije - Izrada pilot projekta sistema za prepoznavanje glasa i diktiranje - Izrada sistema sudske prakse za korisnike van sudova - Izrada sistema za email i SMS notifikacije - eFiling sistem - podnošenje dokumenata elektronskim putem - Unapređenje sistema izvještavnja i implementacija BI sistema 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljan nivo bezbjednosne zaštite pravosuđa - U slučaju katastrofalnih događaja (požar, zemljotres, teroristički čin, poplave, i sl.) i uništenja opreme u data centru, došlo bi do trajnog gubitka podataka - Nastupajuća ekonomska kriza uzrokovana virusom COVID-19 koja može dovesti do smanjenja raspoloživih budžetskih sredstava

OPERATIVNI CILJEVI

Programom razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023 definisana su četiri operativna cilja čiji osnovni smjer djelovanja se ogleda u razvoju i implementaciji jedinstvenog informacionog sistema pravosuđa.

Operativni cilj 1: Razvoj softverskih rješenja jedinstvenog informacionog sistema i jačanje IT kapaciteta u svim podsistemima pravosuđa

Primarni smjer djelovanja operativnog cilja 1 se ogleda u razvoju i implementaciji softverskih rješenja u sva četiri podsistema pravosuđa (Podsistem Ministarstva pravde, Podsistem sudova, Podsistem tužilaštva i Podsistem UIKS-a). U cilju efikasnog korišćenja ISP, potrebno je izvršiti obuku službenika o prednostima i načinima korišćenja softverskih rješenja. Pored navedenog, realizacijom operativnog cilja teži se sprovođenju daljeg unapređenja postojećih IT kapaciteta pravosuđa, kroz nabavku novih softverskih i informacionih rješenja u svim pravosudnim organima. Na taj način se teži obezbijediti kompletna nezavisnost i funkcionalnost navedenih cjelina, kroz uključivanje svih neophodnih podsistema za procese koji se odvijaju u okviru svake pojedinačne cjeline. Cilj je da se svakoj instituciji u okviru sistema pravosuđa, obezbijedi elektronski pristup podacima, da se izvrši automatizacija procesa, i to isključivo u skladu sa nadležnostima i poslovnim procesima institucija pravosuđa.

Indikator učinka	2021	2022	2023
Softverska rješenja ISP-a i BI system uspostavljeni u sva četiri podsistema pravosuđa	Završen razvoj i implementacija podistema Ministarstva pravde i podsistema UIKS-a. Završen razvoj podistema sudstva	Završena implementacija podistema sudstva i BI sistema	Podsistemi ISP-a u potpunosti funkcionalni i međusobno interoperabilni

Operativni cilj 2: Sprovedena analiza i podnijeta inicijativa za izmjene postojećeg pravnog okvira i razvoj elektronskih servisa kojima se olakšava pristup pravosuđu građanima

Operativnim ciljem 2 se želi izvršiti analiza potreba usklađivanja postojećeg normativnog okvira pravosuđa i podnošenje inicijative za izmjene, a sve u cilju uvođenja potrebnih elektronskih servisa. Primarni cilj usklađivanja se odnosi na interna pravila/procedure institucija pravosuđa, gdje je kroz definisanje Pravilnika o razvoju i korišćenju podsistema ISP-a potrebno definisati sve procedure i uslove pristupa eksternih korisnika e-servisima pravosuđa. Potpuno uvođenje predviđena tri elektronska servisa će ubrzati službenu komunikaciju između pravosudnih institucija, kao i službenu komunikaciju istih prema korisnicima njihovih usluga, povećaće efikasnost rješavanja predmeta, te proizvesti finansijske uštede pravosudnim institucijama i korisnicima njihovih usluga.

Indikator učinka	2021	2022	2023
Razvijena, testirana i stavljena u funkciju najmanje tri	Izvršena analiza i podnijeta inicijativa za	Sva tri elektronska servisa pravosuđa su razvijena	Usklađen normativni okvir i elektronski

elektronska servisa pravosuđa	izmjene postojećeg pravnog okvira	servisi stavljeni u produkciju
--	--------------------------------------	-----------------------------------

Operativni cilj 3: Razvoj novih sistema i unapređenje postojeće IKT infrastrukture pravosuđa, u cilju uspostavljanja efikasnog i digitalizovanog pravosudnog sistema

Razvojem jedinstvenog ISP javlja se potreba da svi korisnici sistema komuniciraju sa centralnom lokacijom (Data centrom smještenom u Vrhovnom sudu) za smještanje i pristup podacima, čije će postojeći kapaciteti dodatno biti uvećani. Ovo podrazumijeva da su sve organizacione jedinice adekvatno povezane sa jezgrom informacionog sistema. Budući da je namjera da se poslovni procesi automatizuju do te mjere da se njihov rad više ne može zamisliti bez informatičke opreme, održavanje koordiniranog procesa planiranja i osiguravanja kapaciteta za obradu i skladištenje podataka i mrežnih komponenti u data centru, povećanja kapaciteta LAN i WAN mreže, te obnova računara i računarske opreme je od presudne važnosti za pravilno funkcionisanje ISP-a, a samim tim i za efikasan i kvalitetan rad zaposlenih u pravosuđu Crne Gore.

Indikator učinka	2021	2022	2023
Prosječna starost računarske opreme u pravosuđu Crne Gore manja od pet godina	7 godina	5,5 godina	4,5 godina
Uvećanje kapaciteta storage sistema u data centru i DR lokaciji (u %)	10%	20%	45%

Operativni cilj 4: Unapređenje savremenih bezbjednosnih standarda ISP kojima se garantuje visok nivo zaštite osjetljivih podataka u okviru pravosuđa

Bezbjednost informacionih sistema uglavnom se odnosi na zaštitu podataka i informacionih sistema od neovlašćenog pristupa, korišćenja, oštećenja i uništenja podataka, te bilo kakvog tipa modifikacije. Mjere zaštite bezbjednosti informacionog sistema mogu se svrstati u tri glavne kategorije: administrativne, fizičko-tehničke mjere i informatičke mjere. Ispunjavanje bezbjednosnih zahtjeva je važno s aspekta dugoročne bezbjednosti sistema i podataka u njemu. Imajući u vidu brzinu razvoja malicioznih alata za probijanje zaštita i manipulaciju podacima, neophodno je stalno raditi na implementaciji novih bezbjednosnih rješenja. Usvajanjem Politika informacione bezbjednosti će se stvoriti osnov za pisanje, usvajanje i primjenu procedura koje treba da obezbijede visok stepen zaštite podataka. Imenovanje ISMS menadžera i sprovođenje internog i eksternog audita su neophodni koraci ka cilju koji želimo da ostvarimo 2023. godine – certifikovanje bar 3 pravosudna organa po standardu ISO 27001.

Indikator učinka	2021	2022	2023
Certifikovana tri organa pravosuđa u skladu sa standardom ISO 27001:2014	Usvajanje Politike informacione bezbjednosti u sudstvu i tužilaštvu	Imenovani ISMS menadžeri, sproveden interni i eksterni auditing u tri organa pravosuđa	Certifikovana tri organa pravosuđa

FINANSIJE

U sljedećoj tabeli dat je pregled finansiranja cjelokupnog strateškog dokumenta za naredni trogodišnji period, gdje se kao glavni izvori finansiranja javljaju:

- Budžet Ministarstva pravde
- Donatorska podrška Vlade Kraljevine Norveške
- Sredstva dobijena iz IPA fondova.

Prikaz budžetskih sredstava je pružen po godinama i izvorima finansiranja. Sredstva iz kolona "IPA 2018" i "Vlada Kraljevine Norveške - Ministarstvo pravde" su već obezbijedena.

Godina	IPA 2018	Vlada Kraljevine Norveške - Ministarstvo pravde	Ministarstvo pravde	Ukupno
2021	225.000	1.553.931	641.000	2.419.931
2022	352.000		2.238.500	2.590.500
2023	545.240		1.817.000	2.362.240
Ukupno	1.122.240	1.553.931	4.696.500	7.372.671

MONITORING, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA

U pogledu procesa izrade, monitoringa i izvještavanja o sprovođenju Programa razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa 2021-2023, važno je ukazati na postojanje dva tijela:

- Radne grupe za izradu IKT Programa, čiji mandat prestaje usvajanjem Programa
- Radne grupa za praćenje implementacije Programa
- Komisije za praćenje sprovođenja i izvještavanje o IKT Programu.

Radna grupa za praćenje implementacije Programa je sastavljena od predstavnika Ministarstva pravde, Vrhovnog državnog tužilaštva, Sekretarijata Sudskog savjeta, Uprave za izvršenje krivičnih sankcija (UIKS), Ministarstva javne uprave, Vrhovnog suda i Sekretarijata Tužilačkog savjeta. Ministarstvo pravde je krovna institucija nadležna za koordinaciju rada Radne grupe, izradu, sprovođenje i izvještavanje o sprovođenju strateškog dokumenta. Radna grupa usvaja tehničke specifikacije IT rješenja i učestvuje u

njihovoj realizaciji. Predmetni strateški dokument prati Akcioni plan za cjelokupne tri godine trajanja strateškog dokumenta.

Imajući u vidu da je Ministarstvo pravde, odnosno Direktor za IKT i zaštitu podataka krovna institucija u čijoj je nadležnosti razvoj informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa, obaveza koordinacije cjelokupnog procesa monitoringa, izvještavanja i evaluacije se nalazi u nadležnosti navedenog direktorata.

Oblast informaciono-komunikacionih tehnologija u pravosuđu, kako je i ranije u dokumentu više puta naglašeno, obuhvata četiri podsistema pravosuđa, pa je za njeno sprovođenje neophodno uključivanje svih zainteresovanih institucija. Shodno tome, predmetne institucije će biti u obavezi da dostavljaju informacije o aktivnostima koje realizuju u okviru programa, a radi blagovremenog i adekvatnog prikupljanja podataka za sačinjavanje godišnjih i završnog izvještaja, kao i mjerenja stepena ostvarenog učinka, ali i identifikovanja izazova koji se mogu javiti prilikom sprovođenja planiranih aktivnosti.

U pogledu procesa izvještavanja, osnovne nadležnosti Radne grupe se ogledaju u pripremi dvije vrste izvještaja o sprovođenju strateškog dokumenta:

- Godišnji izvještaj o sprovođenju Akcionog plana IKT Programa
- Završni izvještaj o sprovođenju IKT Programa.

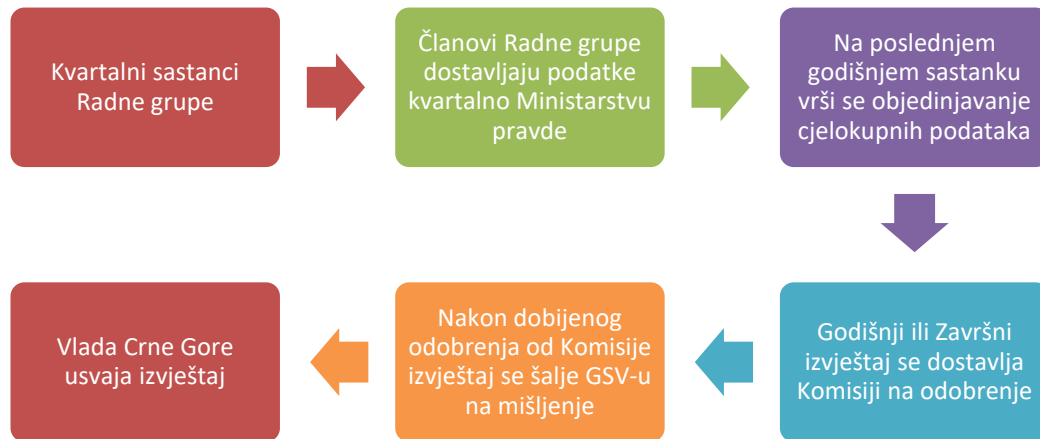
Radna grupa će se sastajati najmanje četiri puta godišnje, odnosno održavaće minimum jedan sastanak u toku svakog kvartala, s obzirom na značaj, obuhvat i složenost oblasti koja zahtjeva češće održavanje sastanaka Radne grupe. Na taj način će se blagovremeno i u kontinuitetu razmatrati proces sprovođenja, kao i moguće prepreke i izazovi sa kojima se institucije mogu suočavati prilikom implementacije aktivnosti. Podaci neophodni za sačinjavanje izvještaja prikupljaće se u toku trajanja cjelokupne godine i biće kvartalno dostavljani Ministarstvu pravde kao koordinacionom organu rada Radne grupe. Na posljednjem godišnjem sastanku navedeni podaci će biti razmotreni i eventualno dopunjeni kako bi se obezbijedio neophodan kvalitet izvještaja. Takođe na taj način nastojaće se animirati institucije da pravovremeno dostavljaju podatke i da se izbjegne najčešći problem sa kojim se suočavaju institucije u procesu izvještavanja (neblagovremeno dostavljanje potrebnih podataka od strane institucija koje su uključene u realizaciju pojedinih aktivnosti, manjak interesovanja institucija koje nisu ključni nosilac aktivnosti da se posvete procesu izvještavanja i sl.).

Ministarstvo pravde biće zaduženo za prikupljanje i objedinjavanje podataka relevantnih za sačinjavanje izvještaja, kao i za koordinaciju i rad operativnog tima. Osim toga, svi eventualni problemi i prepreke koji se mogu pojaviti prilikom realizacije Programa biće adresirani od strane Radne grupe na redovnim kvartalnim sastancima.

Proces izvještavanja, prolaziće nekoliko instanci. Naime, članovi Radne grupe će dostavljati podatke Ministarstvu pravde na kraju svakog kvartala, a Ministarstvo će objediniti iste i sačiniti izvještaj prije održavanja posljednjeg sastanka operativnog tima u predmetnoj godini. Nakon usaglašavanja sa ostalim članovima Radne grupe, izvještaj (godišnji ili završni) biće upućen Komisiji za praćenje sprovođenja IKT Programa. Komisija predstavlja drugo operativno tijelo formirano odlukom Vlade Crne Gore, sačinjeno od predstavnika svih institucija koje su uključene u proces sprovođenja (Ministarstva pravde, Državnog tužilaštva, Sudskog savjeta i Uprave za izvršenje krivičnih sankcija (UIKS), Ministarstva javne uprave).

Nadležnost Komisije se ogleda u razmatranju dobijenog izvještaja, koji će nakon dobijenog odobrenja od strane Komisije biti upućen Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore na mišljenje, nakon čijeg pozitivnog mišljenja će biti upućen Vladi Crne Gore na usvajanje.

Dinamika izvještavanja

Kako bi se obezbijedila transparentnost procesa sprovođenja strategije, izvještaji će biti objavljeni na internet stranici Ministarstva pravde.

Evaluacija

Evaluacija predmetnog strateškog dokumenta biće sprovedena ex post i od strane eksternih eksperata zbog složenosti i obuhvata, ali i zbog obezbjeđivanja većeg stepena objektivnosti. Sredstva za sprovođenje biće obezbjeđena budžetom Ministarstva pravda. Planirano je da ovaj proces otpočne u martu 2023. godine i bude završen do oktobra iste godine, kako bi se pravovremeno obezbijedili nalazi evaluacije, koji će biti predstavljeni u završnom izvještaju, ali i u cilju obezbjeđivanja adekvatnih osnova za kreiranje potencijalno novog strateškog dokumenta. Razvoj informacionih tehnologija pravosuđa predstavlja dugotrajan proces koji zahtjeva značajna sredstva i konstantnu tehnološku modernizaciju, tako da period od tri godina trajanja programa nije dovoljan za mjerenje pravih učinaka, odnosno uticaja strateškog dokumenta. Nalazi evaluacije daće jasan i precizan prikaz uspješnosti razvijanja ove politike kroz unificiran strateški dokument. Na ovaj način nastoji se odrediti da li se postižu planirani efekti zajedničkim djelovanjem, odnosno da li sprovedene aktivnosti vode ka unapređenju efikasnosti, uštede vremena, transparentnosti i odgovornosti pravosudnih organa, stvarajući uslove za pružanje adekvatnih usluga građanima, kao osnovnog cilja Programa razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa.

AKCIONI PLAN ZA PROGRAM RAZVOJA INFORMACIONO-KOMUNIKACIONIH TEHNOLOGIJA PRAVOSUĐA ZA PERIOD 2021-2023

Akcioni plan za Program razvoja informaciono-komunikacionih tehnologija pravosuđa za period 2021-2023, predstavlja trogodišnji akcioni plan koji je istovremeno i sastavni dio Programa. Akcioni plan je pripremljen i usklađen sa zahtjevima zastupljenim u Metodologiji razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata. Struktura AP-a je zasnovana na četiri operativan cilja Programa, i to:

- Operativni cilj 1: Razvoj softverskih rješenja jedinstvenog informacionog sistema i jačanje IT kapaciteta u svim podsystemima pravosuđa
- Operativni cilj 2: Usklađivanje postojećeg pravnog okvira i razvoj elektronskih servisa kojima se olakšava pristup pravosuđu građanima
- Operativni cilj 3: Razvoj novih sistema i unapređenje postojeće IKT infrastrukture pravosuđa, u cilju uspostavljanja efikasnog i digitalizovanog pravosudnog sistema
- Operativni cilj 4: Unapređenje informacione bezbjednosti u ISP-u prema međunarodnim i nacionalnim standardima, kojima se garantuje visok nivo zaštite osjetljivih podataka u okviru pravosuđa

Svi operativni ciljevi sadrže indikatore učinka sa pratećim vrijednostima, koje je potrebno ostvariti u narednom trogodišnjem periodu. Akcioni plan sadrži definisane relevantne aktivnosti, indikatore rezultata, nadležne institucije, predviđene rokove za realizaciju aktivnosti, kao i cjelokupnu finansijsku konstrukciju za realizaciju strateškog dokumenta.

Važno je napomenuti da su zbog budžetskih ograničenja iskazane budžetske potrebe u nekim slučajevima manje od realnih. Namjera je da se kroz donatorske aktivnosti prevazidju ova ograničenja, što se naročito odnosi na mjere obnavljanja računarske opreme po pravosudnim institucijama i proces digitalizacije arhiva.

Operativni cilj 1:	Razvoj softverskih rješenja jedinstvenog informacionog sistema i jačanje IT kapaciteta u svim podsistemima pravosuđa					
	2021		2022		2023	
Softverska rješenja ISP-a i BI system uspostavljeni u sva četiri podsistema pravosuđa	Završen razvoj, kodiranje i implementacija podistema Ministarstva pravde i podistema UIKS-a. Završen razvoj podistema sudstva		Završena implementacija podistema sudstva i BI sistema		Podsistemi ISP-a u potpunosti funkcionalni i međusobno interoperabilni	
Aktivnosti	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
1.1.1. Razvoj, testiranje i implementacija softverskog rješenja podistema za sudstvo, sa obukom korisnika.	<ul style="list-style-type: none"> - Podsystem za sudstvo razvijen prema metodologiji, tehničkim standardima i funkcionalnoj specifikaciji - Obučeno 1200 stručnih kadrova za korišćenje softverskog rješenja podistema za sudstvo 	Ministarstvo pravde Sudski savjet	I kvartal 2021.	IV kvartal 2022. godine	1,076,931 eura 200,000 eura	Vlada Kraljevine Norveške – Ministarstvo pravde IPA

1.1.2. Razvoj i testiranje Enterprise Service Bus platforme za razmjenu podataka između podsistema ISP-a	ESB sistem je razvijen i implementiran	Ministarstvo pravde Sudski savjet	I kvartal 2021	IV kvartal 2021	Nisu potrebna dodatna sredstva	Vlada Kraljevine Norveške – Ministarstvo pravde
1.1.3. Razvoj i Implementacija softverskog rješenja podsistema za Ministarstvo pravde	- Implementirano softversko rješenje podsistema za ministarstvo. - Obučeno 100 korisnika za rad sa softverskim rješenjem.	Ministarstvo pravde	I kvartal 2021.	IV kvartal 2021. godine	225,000,00 eura	IPA
1.1.4. Implementacija softverskog rješenja podsistema za UIKS	- Izvršena kastomizacija i implementacija SAPA softverskog rješenja razvijenog za potrebe zatvorskog sistema u Srbiji, za potrebe UIKS-a. -Obučeno 200 korisnika za rad sa softverskim rješenjem podsistema UIKS .	Ministarstvo pravde UIKS	I kvartal 2021.	IV kvartal 2021. godine	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Ministarstva pravde
1.1.5. Nabavka i razvoj Sistema za notifikacije / email i SMS	Završena nabavka usluge razvoja Sistema koji uključuje: nabavku hardwara, licenci i software-a.	Ministarsvo pravde Sudski savjet	II kvartal 2022. godine	III kvartal 2023.	100,000 eura	IPA

	Sistem omogućava notifikacije svim korisnicima (u prvom redu sudijama i sudijskom osoblju, ali i strankama u postupku i svim zainteresovanim fizičkim i pravnim licima					
1.1.6. Nabavka i razvoj Informatičnog sistema Sudske prakse za Vrhovni sud	Izvršena nabavka usluge razvoja i implementacije softverskog rješenja Sudske prakse za Vrhovni sud.	Ministarstvo pravde Sudski savjet	II kvartal 2022. godine	II kvartal 2023. godine	225,000 eura	IPA
1.1.7. Nabavka i razvoj novog sistema kadrovske evidencije za sudove	Izvršena usluga nabavke razvoja Sistema, obavljena implementacija i obuka korisnika	Ministarstvo pravde Sudski savjet	IV kvartal 2021	IV kvartal 2022.	60,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
1.1.8. Nabavka i razvoj sistema za diktiranje i prepoznavanje glasa u pilot sudu	Izvršena usluga nabavke i razvoja centralizovanog sistema za potrebe pilot suda, obavljena implementacija i obuka korisnika	Ministarstvo pravde Sudski savjet	II kvartal 2022	II kvartal 2023	30,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
1.1.9. Nabavka sistema poslovne inteligencije koji će povećati analitičke i statističke kapacitete pravosuđa	Sistem poslovne inteligencije razvijen prema usvojen funkcionalnoj i tehničkoj specifikaciji, nalazi se u	Ministarstvo pravde	I kvartal 2021.	IV kvartal 2021. godine	250,000 eura	Donacija Vlade Kraljevine Norveške - Implementator UNDP

	produkcionalnoj fazi sa obučenicima					kancelarija u Podgorici
1.1.10. Unapređenje web servis platforme za razmjenu podataka	Izvršeno unapređenje postojeće ESB platforme i razvijena najmanja 3 dodatna web servisa	Ministarstvo pravde	II kvartal 2022	IV kvartal 2023	20,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
1.1.11. Izrada i usvajanje akta o administrativnim procedurama i ostalim funkcionalnim i organizacionim pravilima za potrebe održavanja i razvoja ISP-a	Izrađen i usvojen akt o administrativnim procedurama i ostalim funkcionalnim i organizacionim pravilima za potrebe održavanja i razvoja ISP-a.	Radna grupa pravosuđa Ministarstvo pravde SS TS UIKS	II kvartal 2021.	IV kvartal 2021. godine	3,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
1.1.12. Permanentna, standardizovana i adekvatna IKT edukacija	Sproveden dio potrebnih specijalističkih obuka za kadrove u okviru Direktorata i IKT odjeljenja pravosuđa, takođe završena javna nabavka i izbor akreditovanog testnog centra za ECDL Start obuke, za krajnje korisnike ISP-a	Ministarstvo pravde	I kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	52,000 eura	IPA
Operativni cilj 2:	Usklađivanje postojećeg pravnog okvira i razvoj elektronskih servisa kojima se olakšava pristup pravosuđu građanima					
	2021	2022	2023			
Razvijena, testirana i stavljena u funkciju	Izvršena analiza i podnijeta inicijativa za izmjene postojećeg pravnog okvira	Sva tri elektronska servisa pravosuđa su razvijena	Usklađen normativni okvir i elektronski servisi stavljeni u produkciju			

najmanje tri elektronska servisa pravosuđa						
Aktivnosti	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
2.1.1 Izrada analize o postojećem normativnog okvira za razvoj elektronskih servisa i potrebi sprovođenja izmjena i dopuna normativnog okvira potrebnog za uvođenje elektronskih servisa u pravosuđu.	Izrađena je analiza postojećih zakona i podzakonskih akata potrebnih za razvoj elektronskih servisa. Na osnovu nalaza analize pristupiće se podnošenju inicijative za usvajanje novih i izmjenu i dopunu postojećih zakona i podzakonskih akata potrebnih za uvođenje elektronskih servisa u pravosuđu.	Radna grupa pravosuđa Ministarstvo pravde SS TS UIKS MJU	I kvartal 2021.	IV kvartal 2023. godine	5000 eura	Budžet Ministarstva pravde
2.1.2. Priprema predloga izmjena i dopuna Zakona o sudskim taksama	Predlog izmjena i dopuna Zakona o sudskim taksama je usvojen	Ministarstvo pravde SS	I kvartal 2021	IV kvartal 2021	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Ministarstva pravde
2.1.2. Usklađivanje normativno-pravnog okvira potrebnog za elektronsko arhiviranje i digitalizaciju arhiva u pravosudnim institucijama	Usvojene izmjene i dopune normativnopravnog okvira potrebnog za elektronsko arhiviranje i digitalizaciju arhiva u	Radna grupa pravosuđa Ministarstvo pravde SS TS	I kvartal 2021.	IV kvartal 2021. godine	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Ministarstva pravde

	pravosudnim institucijama.	UIKS MJU				
2.1.4. Nabavka i razvoj SW rjesenja za e –filing sistem (ePodnesak) za ISP	Izvršena nabavka usluge razvoja i implementacije e-filing sistema. Na taj način je omogućeno podnošenje akata od strane lica koja nijesu primarna grupa korisnika ISP-a (advokati, vještaci, tumači, ali i fizička i pravna lica koja imaju pravo pristupa predmetima u ISP-u.	Ministarstvo pravde Sudski savjet	I kvartal 2023.	IV kvartal 2023. godine	220.240,00 €	IPA
Operativni cilj 3:	Razvoj novih sistema i unapređenje postojeće IKT infrastrukture pravosuđa, u cilju uspostavljanja efikasnog i digitalizovanog pravosudnog sistema					
Uvećanje kapaciteta storage sistema u data centru i DR lokaciji (u %)	2021 10%	2022 20%	2023 45%			
Prosječna starost računarske opreme u pravosuđu Crne Gore manja od pet godina	2021 7 godina	2022 5,5 godina	2023 4,5 godina			
Prosječna starost računarske opreme u pravosuđu Crne Gore manja od pet godina.	Prosjek starosti računarske opreme u pravosudnim insttucijama je 7 godina	Prosjek starosti računarske opreme u pravosudnim insttucijama je 6 godina	Prosjek starosti računarske opreme u pravosudnim insttucijama je 4,5 godine			

Aktivnosti	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
3.1.1. Nabavka i instalacija potrebne opreme u svrhu nadogradnje LAN mreže u sudovima i tužilaštvima	Kapacitet i brzina LAN/WAN infrastrukture zadovoljava potrebe funkcionisanja podsistema sudstva. Instalacijom opreme biće uspostavljena optička infrastruktura brzine 100/100 Mbps za institucije sa većim brojem korisnika, a 50/50 Mbps za lokacije sa manjim brojem korisnik. Za Data centar i DR lokaciju brzina će iznositi 1Gbps/1Gbps	Ministarstvo pravde Sudski savjet Tužilački savjet	I kvartal 2021	IV kvartal 2021	250,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
3.1.2. Nabavka računarske opreme za sve institucije pravosuđa - Održavanje i zamjena dotrajale opreme - faza I	Sačinjen plan obnavljanja i standardizacije konfiguracija računara i računarske opreme. Oprema nabavljena i instalirana kod krajnjih korisnika.korisnika.	Ministarstvo pravde Sudski savjet Tužilački savjet UIKS	I kvartal 2021.	IV kvartal 2021.	233,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
3.1.3. Nabavka računarske opreme za sve institucije pravosuđa - Održavanje i	Oprema nabavljena i instalirana kod krajnjih korisnika	Ministarstvo pravde Sudski savjet	I kvartal 2022	IV kvartal 2022	233,000 eura	Budžet Ministarstva pravde

zamjena dotrajale opreme - faza II		Tužilački savjet UIKS				
3.1.4. Nabavka računarske opreme za sve institucije pravosuđa - Održavanje i zamjena dotrajale opreme - faza III	Oprema nabavljena i instalirana kod krajnjih korisnika.	Ministarstvo pravde Sudski savjet Tužilački savjet UIKS	I kvartal 2023	IV kvartal 2023	234,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
3.1.5. Unapređenje tehničke komponente u istragama i suđenjima kroz uvođenje tehnike za snimanje postupka, prezentaciju digitalnih dokaza, svjedočenja sa udaljenih lokacija, saslušanje osumnjičenih, zaštićenih svjedoka, žrtava izvršenja krivičnih djela i sl. grupa svjedoka sa udaljene lokacije	Unapređenjem tehničke komponente u istragama i suđenjima omogućena su udaljena svjedočenja, prezentacija digitalnih dokaza, zaštićeni svjedoci, snimanje postupaka, ...	Ministarstvo pravde Sudski Savjet Tužilački savjet	III kvartal 2021. godine	III kvartal 2023. godine	400,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
3.1.6. Nabavka i implementacija opreme za sistem za elektronski monitoring osuđenih lica	Specijalizovana oprema nabavljena i implementirana	Ministarstvo pravde	I kvartal 2021. godine	IV kvartal 2021. godine	100,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
3.1.7. Proširenje i unapređenje postojećeg Data centra u Vrhovnom sudu	Izvršena nabavka i instalacija nove serverske i mrežno komunikacione opreme.	Ministarstvo pravde Sudski savjet	I kvartal 2022.	IV kvartal 2022. godine	700,000 eura	Budžet Ministarstva pravde

	Izvršena zamjena i proširenje dotrajalih Sistema- Agregata i sistema za hlađenje					
3.1.8. Nadogradnja postojećeg storage sistema u Data centru Vrhovnog suda, kupovina dodatnih skenera, kao i nadogradnja software-a u cilju digitalizacije arhivske gradje pravosudja-faza I	Izvršena nadogradnja postojećeg sistema u Data centru, čime je omogućena digitalizacija svih starih predmeta, te njihovo razvrstavanje i oročavanje, pripremu za uništavanje starih predmeta kojima je istekao rok čuvanja, digitalno potpisivanje skeniranih predmeta, itd.	Ministarstvo pravde Sudski Savjet Tužilački savjet	I kvartal 2021.	IV kvartal 2022. godine	500,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
3.1.9. Nadogradnja postojećeg storage sistema u Data centru Vrhovnog suda, kupovina dodatnih skenera, kao i nadogradnja software-a u cilju digitalizacije arhivske gradje pravosudja-faza II	Izvršena nadogradnja postojećeg sistema u Data centru, čime je omogućena digitalizacija svih starih predmeta, te njihovo razvrstavanje i oročavanje, pripremu za uništavanje starih predmeta kojima je istekao rok čuvanja, digitalno potpisivanje skeniranih predmeta, itd.	Ministarstvo pravde Sudski Savjet Tužilački savjet	I kvartal 2023. godine	IV kvartal 2023. godine	400,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
3.1.10. Izrada analize stanja postojeće mrežne i serverske opreme Data centra UIKS-a	Izrađena analiza postojeće mrežne i serverske opreme, na osnovu koje je	Ministarstvo pravde UIKS	I kvartal 2022. godine	I kvartal 2022. godine	1,000 eura	Budžet Ministarstva pravde

	pripremljena tehnička specifikacija koja definise širenje i rad svih sistema čija se operabilnost zasniva na IT opremi.					
3.1.11. Nabavka mrežnih uređaja i serverske opreme u cilju unapređenja Data centra UIKS-a	Izvršena nabavka i instalacija nove serverske i mrežno komunikacione opreme.	Ministarstvo pravde UIKS	I kvartal 2022.	III kvartal 2022. godine	50,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
3.1.12. Unapređenje sistema kontrole pristupa u UIKS-u, kroz izradu projekta i neophodnih tehničkih specifikacija	Sistem kontrole pristupa urađen u skladu sa postojećim navikama i praksom u UIKS-u, kao i uz dokumentovanje svih privilegija i procedura koje se odnose na pomenuto. Unaprijeđeni sistem omogućava kontrolisanje kretanja službenika UIKS-a, kao i odgovornosti u slučajima zloupotrebe.	Ministarstvo pravde UIKS	I kvartal 2023. godine	IV kvartal 2023. godine	4,000 eura 1,500 eura 60,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
3.1.13. Izrada projekta i instalacija protivprovalnog i protivpožarnog alarmnog sistema u UIKS-u	Projekat izrađen u skladu sa tehničkom specifikacijom, protivprovalni i	Ministarstvo pravde UIKS	I kvartal 2023. godine	IV kvartal 2023. godine	5,000 eura 150,000 eura	Budžet Ministarstva pravde

	<p>protivpožarni sistemi instalirani.</p> <p>Sistemi omogućavaju smanjenje rizika od požara i od neovlašćenog pristupa na svim objektima u UIKS-u.</p>					
3.1.14. Implementacija pilot projekta IP telefonije u sudovima (faza I - Podgorica)	<p>Pilot projekat implementacije IP telefonije za sudove sproveden. Projektom se postiže ušteda značajnih sredstva na godišnjem nivou uz pružanje bolje usluge korisnicima u sudovima.</p>	<p>Ministarstvo pravde Sudski savjet</p>	I kvartal 2022.	IV kvartal 2023. godine	200,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
3.1.15. Realizacija projekta video nadzora UIKS-a – Analiza postojećeg stanja video nadzora cijelog UIKS-a i izrada projekta u cilju njegovog unapređenja	<p>- Izrađena je analiza postojećeg stanja kojom je utvrđena trenutna situacija slabe, jake struje, informaticke opreme i trenutnih i planiranih pozicija kamera.</p> <p>- Izrađen je projekat unapređenja sistema video nadzora kojim se jasno definišu mogućnosti i funkcionalnosti sistema</p>	<p>Ministarstvo pravde UIKS</p>	II kvartal 2021. godine	IV kvartal 2023. godine	<p>6,000 eura</p> <p>1,500 eura</p> <p>300,000 eura</p>	Budžet Ministarstva pravde

	u dijelu bezbjednosti i lakšeg monitoringa. oprema nabavljena i instalirana					
3.1.16. Adaptacija prostorija u UIKS za video konferencije- Izrada analize i tehničkih specifikacija u cilju adaptacije potrebnih prostorija, neophodne opreme i građevinskih radova	<p>- Izrađena analiza i tehnička specifikacija na osnovu koje je utvrđen broj neophodnih prostorija u UIKS-u za video konferenciju, koje omogućavaju svjedočenja zatvorenika prilikom sudskih procesa ili sl.</p> <p>- Izvršena adaptacija prostorija I kupovina neophodne opreme, na osnovu čega je omogućeno sprovođenje udaljenih svjedočenja iz svih dijelova UIKS-a u cilju smanjivanja troškova i eliminisanja rizika od bjekstva zatvorenika prilikom transporta istih.</p>	Ministarstvo pravde UIKS	III kvartal 2021.	II kvartal 2022. godine	500,00 eura 1,000 eura 50,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
3.1.17. Nabavka agregata, rezervnog napajanja i neprekidnog izvora energije UIKS-a:	- Izrađena analiza i tehnička specifikacija za unapređenje postojećeg stanja rezervnog	Ministarstvo pravde UIKS	I kvartal 2022. godine	IV kvartal 2022. godine	2,000 eura 1,000 eura	Budžet Ministarstva pravde

<p>Izrada analize, tehničke specifikacije potrebnih jedinica rezervnih napajanja i izvođenje radova na postavljanju sistema</p>	<p>napajanja na nivou UIKS-a</p> <p>Urađen i realizovan projekat potrebnih agregata, UPS-ova i njihovih kapaciteta, sa vremenskom potrošnjom energenata potrebnih za rad agregata.</p> <p>- UIKS pokriven sa rezervnim napajanjem i neprekidnim izvorom energije</p>				<p>150,000 eura</p>	
<p>3.1.18. Projekat saniranja kritičnih komponenti energetskog sistema UIKS-a:</p> <p>Izrada analize, tehničke specifikacije i saniranje svih kritičnih elemenata jake struje</p>	<p>- Izrađena je analiza postojećeg stanja jake struje sa termalnim snimanjem i pripremljene su tehničke specifikacije u cilju saniranja kritičnih komponenti energetskog sistema UIKS-a</p> <p>- Sanirani svi kritični elementi jake struje kako bi se smanjio rizik od samozapaljenja i</p>	<p>Ministarstvo pravde UIKS</p>	<p>I kvartal 2021. godine</p>	<p>IV kvartal 2021. godine</p>	<p>4,000 eura</p> <p>1,000 eura</p> <p>50,000 eura</p>	<p>Budžet Ministarstva pravde</p>

	ugrožavanja rada IT i druge opreme					
Operativni cilj 4:	Unapredjenje informacione bezbjednosti u ISP-u prema međunarodnim i nacionalnim standardima, kojima se garantuje visok nivo zaštite osjetljivih podataka u okviru pravosuđa					
Certifikovana tri organa pravosuđa u skladu sa standardom ISO 27001:2014	2021 Usvajanje Politike informacione bezbjednosti u sudstvu i tužilaštvu	2022 Imenovani ISMS menadžeri, sproveden interni i eksterni auditing u tri organa pravosuđa	2023 Certifikovana tri organa pravosuđa			
Aktivnosti	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
4.1.1. Uvođenje standarda bezbjednosti MEST ISO/IEC 27001 informacija u pravosudnim institucijama i usklađivanje politike bezbjednosti sa ovim standardom	Kontinuitet u implementaciji standarda MEST ISO/IEC 27001, sprovedene aktivnosti na certifikaciji pravosudnih institucija i IKT službi/odjeljenja u pravosuđu, shodno navedenom standardu	Ministarstvo pravde TS SS UIKS	I kvartal 2022.	IV kvartal 2022. godine	100,000 eura	IPA
4.2.2. Izrada dodatne dokumentacije i redefinisane postojećih procedura koje proizilaze iz	Kontinuitet u implementaciji standarda MEST ISO/IEC 27001, koji je započeo 2018. godine i na čijoj	Ministarstvo pravde UIKS	I kvartal 2022.	IV kvartal 2022. godine	10,000 eura	Budžet Ministarstva pravde

ISO 27001 standarda u UIKS-u	daljoj implementaciji je potrebno raditi. Dopunjene i redefinisane postojeće procedure i pravila u svim segmentima poslovnih procesa UIKS-a					
4.2.3. Izrada Business Continuity plana UIKS-a	Angažovan ekspert koji će izraditi dokument koji se odnosi na Business continuity plan.	Ministarstvo pravde UIKS	III kvartal 2022.	IV kvartal 2022. godine	5,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
4.2.4. Izrada plana odgovora na incidente u UIKS-u	Angažovan ekspert koji će uraditi plan odgovora na incidente koji se mogu desiti na nivou Informaciono komunikacionih tehnologija UIKS-a	Ministarstvo pravde UIKS	III kvartal 2022.	IV kvartal 2022. godine	5,000 eura	Budžet Ministarstva pravde
4.2.5 Sistem autentifikacije eksternih i internih korisnika za IS sudova	Implementacija bolje indentifikacije eksternih i internih korisnika, koja ce se bazirati na SSO i PKI infrastrukturi radi podizanja ukupne bezbjednosti korisničkih naloga, servisa, mrežnih uređaja i ostale infrastrukture.	Ministarstvo pravde SS	III kvartal 2021.	IV kvartal 2022.	470,000 eura	Budžet Ministarstva pravde

	- Olakšanje rada korisnika i pristupa neophodnim servisima, kroz implementaciju SSO, uz istovremeno povećanje bezbjednosti cijelog sistema					
4.2.6 Uspostavljanje i ažuriranje sistemske dokumentacije svih ključnih komponenti ISP-a (tehnička dokumentacija svih podsistema, tehnička dokumentacija serverskih resursa, tehnička dokumentacija mrežno-komunikacione infrastrukture)	Sistemska dokumentacija ažurirana i dostupna svim nadležnim osobama u skladu sa odredbama „Politike informacione bezbjednosti informacionog sistema pravosuđa“.	Ministarstvo pravde TS SS UIKS	I kvartal 2022.	IV kvartal 2022.	Nisu potrebna dodatna sredstva	Budžet Ministarstva pravde